

ΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΡΟΣ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΝ ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛ. ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

1887 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ Γ' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΒ'

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΩΝ ΣΚΕΨΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΠΕΣΤΑΛΟΤΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Ὁ Πεσταλότσης συγγραφεύς.

(Συνέχ. ἴδ. φυλλ. ια' σ. 488).

Ἡ Ἑλβετικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1798 διαιρεῖ τὸν βίον τοῦ Πεσταλότσης εἰς δύο μέρη πολὺ διάφορα ἀλλήλων.

Ἐν τῷ πρώτῳ ἐργαζόμενος μόνος καὶ περιοριζόμενος εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις, δὲν ἐγένετο πολὺ καταληπτός, αἱ δὲ ἐπιχειρήσεις του ἀπέτυχον, καταλιποῦσαι αὐτὸν ἐν τῷ ἀφανεῖ αὐτοῦ ἀποχωρητηρίῳ πτωχὸν καὶ περιφρονούμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν· ἀλλ' ὅμως τίποτε δὲν διέκοψε τὴν ὄρμην τῆς σκέψεώς του, οὔτε μετέβαλε τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ πνεύματός του, οὔτε ἀνέμιζεν εἰς τὰς ἑαυτοῦ τὰς ἰδέας ἄλλων.

Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ βίου του ὁ Πεσταλότσης, ἀνυψωθείς ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως, στηριχθείς ὑπὸ τῆς ἐλβετικῆς κυβερνήσεως, ἠδυνήθη νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν τὰς σκέψεις του περὶ ἀγωγῆς τοῦ λαοῦ.

Τότε ἡ σπανία του ἀφοσίωσις καὶ αἱ ἐπιτυχίαι τῶν πρώτων αὐτοῦ ἀποπειρῶν ἐξήγειραν τὸν γενικὸν θαυμασμόν. Πανταχόθεν προσεφέροντο αὐτῷ συνεργάται καὶ μαθηταί, ὅτε ἴδρυσεν τὸ παιδαγωγεῖόν του.

Ἄλλὰ τὴν πρώτην ὁρμὴν τοῦ θαυμασμοῦ διεδέχθη ὁ φθόνος καὶ ἡ ἐπίκρισις· ἐν μέσῳ τῶν διδασκόντων ἐξεδηλώθη τρομερὰ ἀντίπραξις κατὰ τῆς νέας μεθόδου· αἱ προσβολαὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν, καὶ ἐδέησε ν' ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς κατηγοροὺς του. Ἐκτοτε ὁ Πεσταλότσης συνεικονώνει μετὰ τῶν ἀρχόντων, οἵτινες τὸν ὑπεστήριζον, μετὰ τῶν συνεργατῶν του, μετὰ τῶν γονέων τῶν μαθητῶν του, καὶ δὲν διετήρησε πλέον ὀλόκληρον τὴν ἀνεξαρτησίαν, ἧς εἶχεν ἀπολαύσει.

Τούτου ἕνεκα διαφέρει ἡμῖν νὰ ἀποδείξωμεν, τίς ἦτο ἡ διδασκαλία τοῦ Πεσταλότση εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου μέρους τοῦ βίου του, πρὸ τῶν ἐπιχειρήσεων, αἵτινες δὲν ἐδόξασαν αὐτόν, εἰμὴ ἀλλοιώσασαι ἐνίοτε τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ πνεύματός του, παρὰ τὰς ἐξωτερικὰς ἐκδηλώσεις, δι' ὧν ὁ κόσμος πρὸ πάντων ἐκλήθη νὰ τὸν κρίνῃ.

Τῷ 1797 ὁ Πεσταλότσης εἶχε πενήτηντα καὶ ἐνὸς ἔτους ἡλικίαν· διέκειτο γέρον καὶ κατεστραμμένος, καὶ ἐφρόνει ὅτι εἶχε λήξει τὸ στάδιόν του, καθὼς τὸ βλέπει τις ἐν τῷ τέλει τοῦ τελευταίου συγγράμματός του. Ἐν τούτοις τὰ σπουδαιότερα τῶν ἔργων του δὲν εἶχον ἀκόμη ἀρχίσει, ἔργα, ἅτινα ὑπῆρξαν βέβαια ἢ συνέπεια καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς παρελθούσης σκέψεως καὶ ἐνεργείας του, ἀλλ' αἵτινες ὅμως εἶχον ὑπαχθῆ εἰς τὴν ξενικὴν ἐπίδρασιν. Ἀφοῦ ἐμάθομεν τὴν μέθοδον τοῦ Πεσταλότση εἰς ἣν ἔχομεν φθάσει ἐποχὴν, θὰ εἶναι εὐκολώτερον ἡμῖν, ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ βίου του, νὰ διακρίνωμεν τὸν φυσικὸν καὶ λογικὸν τῆς διδασκαλίας ταύτης, καὶ τὰς παρεγκλίσεις, ἃς αἱ περιστάσεις ἔκαμον αὐτὸν νὰ ὑποστῇ.

Ἐχομεν ἰδεῖ, ὅτι τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἔργου τοῦ Πεσταλότση ὑπῆρξεν ἡ ἀναζήτησις τῶν μέσων, οἷς χρώμενος θὰ ἐξῆγε τὸν λαὸν ἐκ τῆς δυστυχίας, εἰς ἣν ἐφαίνετο βεβυθισμένος. Μετ' ὀλίγον ἀνεγνώρισεν, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ βοηθήσῃ τελεσφόρως τὸν πτωχόν, ἂν μὴ ὁ πτωχὸς δύναται καὶ βούλεται νὰ βοηθήσῃ αὐτὸς ἑαυτόν, ἥτοι ἡ ὕλικὴ αὐτοῦ ἀθλιότης δὲν δύναται νὰ παρέλθῃ, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἡ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ αὐτοῦ ἀθλιότης. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, τὸ ἀληθὲς φάρμακον εἶναι ἡ διαπαιδαγώγησις.

Ἐπειτα ἐξετάζων τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἐκ παιδὸς καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ὑπὸ τῆς δυστυχίας ἐξαχρειωθείσαις οικογενείαις, εὗρεν ἐν σπέρματι θησαυρὸν ψυχικῶν δυνάμεων, συναισθημάτων, δεξιότητων καὶ ἰσχύος, ὧν ἡ φυσικὴ ἀνάπτυξις δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς πλήρωσιν πάσης ὕλικῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τῆς κοινωνίας ἀνάγκης.

Τότε εἶδεν ὅτι ἡ συνήθης ἀγωγή ἀντὶ ν' ἀναζητῆ τὰ στοιχεῖα ταῦτα τῆς δυνάμεως ἐν τῷ παιδί, ἵνα τὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν, τὰ ἀναπτύξῃ καὶ παραγάγῃ τὴν φυσικὴν ταύτην αὐξήσιν τοῦ ἀτόμου ἐν πάσαις ταῖς σωτηρίαις δεξιότησιν αὐτοῦ, περιορίζετο νὰ παρέχῃ αὐτῷ τὰς γνώσεις, τὰς ιδέας καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἄλλου, ἐνεργοῦσα διὰ τῆς βίας νὰ προσηλώσῃ αὐτὰ εἰς τὰς συνηθείας του καὶ νὰ τὰ ἐντυπώσῃ εἰς τὴν μνήμην του.

Οὕτω δὲ αἱ πολυτιμότεραι δυνάμεις τοῦ παιδὸς ἠλαττοῦντο ἐν τῇ ἀπραξίᾳ καὶ ἡ ἀτομικότης αὐτοῦ ἔμενεν ἐνδεὴς ὑπὸ τὸ περικάλυμμα τῶν ξένων γνώσεων καὶ συναισθημάτων, μεθ' ὧν ἡ διδασκαλία ἠγωνίζετο νὰ τὴν καλύψῃ.

Ἡ ἐκπαίδευσις λοιπὸν καὶ ἀγωγή ἐνηργεῖτο ἐκ τῶν ἔξω πρὸς τὰ ἔσω, ὁ Πεσταλότσης ἠθέλησε νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴν ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω.

Αἱ ιδέαι, ἃς ἀνωτέρω ἔχομεν συνοψίσει πολλάκις, εἶναι σαφῶς ἐκτεθειμέναι ἐν τοῖς ἀναλυθεῖσι συγγράμμασι τοῦ Πεσταλότση, ὥστε φαίνεται ἡμῖν ὅλως μάταιον ν' ἀναμνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τὰ πολυάριθμα χωρία, ἐν οἷς εἶναι καταλελειμμένοι.

Ἄλλ' ὅμως ἔπρεπε νὰ εἶρῃ τὰ μέσα τοῦ ἀναπτύσσειν τὰς δυνάμεις ταύτας, αἵτινες δὲν ὑφίστανται ἢ ἐν σπέρματι παρὰ τῷ παιδίῳ, νὰ ἐνισχύσῃ καὶ ἐπαυξήσῃ τὰς γεννωμένας ταύτας δυνάμεις, ὧν ἡ ἀρμονικὴ σύμπραξις ὀφείλει νὰ σχηματίσῃ τέλειον ἄνθρωπον.

(Ἔπεται συνέχεια).

Μ. Β.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

Καὶ ἐβρόχη καὶ ἐγράφη ὅτι οὕτω ἀπεκάλεσε τὴν ἀρξαμένην ἡδὴ σύνοδον τῆς Βουλῆς ὁ ἡγέτης τῆς Κυβερνήσεως. Σκοπὸς θεμελιώδης αὐτῆς θὰ ᾖναι τὰ τῆς ἐκπαίδευσως νομοθετήματα, ἐν οἷς θὰ κατατρίψῃ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου. Ἀληθῶς ἐσχάτως ἐγένετο καταφανεστέρα ἡ κατάστασις τῆς ἐν γένει δημοσίας ἐκπαίδευσως, ἥτις μέχρι τοῦδε ἐλάνθανε καὶ αὐτοὺς τοὺς μᾶλλον ἀπαισιοδόξους. Ἐν διαγωνισμοῖς καὶ ἐξετάσεσι κατεδείχθη ἡ ἀτέλεια τῶν καταρτιζομένων ἐν τῇ κατωτάτῃ καὶ μέσῃ ἐκπαίδευσί, καὶ ἡ πεντηκονταετηρὶς τοῦ Πανεπιστημίου ἔδωκεν ἀφορμὴν

ν' ανοιχθῶσι τὰ στόματα τῶν κκ. καθηγητῶν, ὥστε νὰ ἐκθέσωσιν οἱ μὲν
 λιάν ἀπαισιοδόξως, οἱ δὲ τούναντίον, τὴν κατάστασιν τούτου, ἐνῶ ὁ ὄξυ-
 δερκῆς παρατηρητῆς ἠδύνατο νὰ τοῖς παρατηρήσῃ ὅτι εἶναι γνωστὸν μὲν
 τί ἔδει γενέσθαι, κάλλιον δὲ ἦτο νὰ συμβουλευέσῃ τί δέον γίνεσθαι,
 δίδοντες αὐτοὶ οὗτοι πρῶτοι τὸ παράδειγμα πρὸ καιροῦ, ὅτε καὶ πρυτά-
 νεις καὶ κοσμήτορες καὶ συγκλητικοὶ ἐχρημάτισαν, καὶ νὰ μὴ περιμένωσι
 τὰ πάντα ἐκ τῶν Κυβερνήσεων, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι, ὀδηγῶσι ταύτας ἐν
 ταῖς μεταρρυθμίσεσιν. Ἄλλὰ «καλλίτερον ἀργὰ παρά ποτέ» λέγει ἐκφρα-
 στικόν τι λόγιον. Ἡ Κυβέρνησις ἐργάζεται, ὡς μᾶς πληροφοροῦσιν οἱ
 περὶ αὐτὴν, περὶ τῆς ἐν γένει μεταρρυθμίσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως. Καλὴ
 ἀφ' ἐνός καὶ ἐπαινετὴ ἢ πρόθεσις αὐτῆς. Ἄλλ' ἀφ' ἑτέρου δυσχερὲς λίαν
 τὸ ἐγχείρημα, ὃ ἀναλαμβάνει. Ἡ μεταρρύθμισις τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς δη-
 μοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν γένει, ὅστις λειτουργεῖ πρὸ πεντηκονταετίας ἤδη
 ἄνευ οὐσιωδῶν μεταβολῶν, πρέπει ἀληθῶς ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἄλλου,
 ἀλλ' οὗτος δέον νὰ ἦ σύμφωνος τῇ προόδῳ τοῦ ἔθνους, τῇ προόδῳ τῆς
 ἐπιστήμης καὶ ἀντάξιός τοῦ μέλλοντος. Τὰ ἐκπαιδευτικὰ νομοσχέδια δέον
 νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους. Δὲν εἶναι
 κοινὰ τινα νομοσχέδια δυνάμεθα νὰ τροποποιηθῶσι καθ' ἑκάστην σύνοδον,
 ἀλλὰ νομοσχέδια, ἅτινα ἄπαξ κυρούμενα δέον ἐντὸς μακροῦ χρόνου νὰ βιώ-
 σωσιν, ὅπως τοὺς καρποὺς αὐτῶν ἀπενέγκωσι. Τὰ νομοσχέδια ταῦτα δὲν
 πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ζήτημα ἐμπιστοσύνης ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως, οὔτε
 πάλιν ἢ ἀντιπολίτευσις ὡς κυβερνητικὸν ἔργον νὰ τὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ πρέ-
 πει νὰ συζητηθῶσιν ἐπὶ μακρόν, σοβαρῶς καὶ ἐπισταμένως παρὰ τῶν ἀντι-
 προσώπων τοῦ ἔθνους, ἀποβλεπόντων μόνον εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς Πατρί-
 δος. Διότι ἀληθῶς ἐν τῇ δημοσίᾳ ἐκπαιδεύσει διαπλάττεται πᾶσα νέα γε-
 νέα, καὶ τὰ διδάγματα ἅτινα θὰ ἀποκομίσῃ αὐτὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν
 σπουδῶν τῆς, θὰ ᾧσιν ὁ γνῶμων τῆς μελλούσης αὐτῆς ἐργασίας ἐν τῷ βίῳ.
 Αἱ ιδέαι, αἵτινες δεσπόζουσι γενεᾶς τινος, ἐξέρχονται τῶν δημοσίων σχο-
 λείων. Ὁ θέλων νὰ γνωρίζῃ, διατί ἡ γενεὰ αὕτη σκέπτεται οὕτω, ἄς
 τεῖνῃ τὸ οὖς του εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν διδασκάλων τῆς. Καὶ δὲν
 ἔλεγε ψεῦδος, ἀλλ' ἀλήθειαν σημαντικὴν, ὅτε ἐπανερχόμενος ἐκ νικηφό-
 ρου πολέμου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας προσηγόρευε τοὺς δημοδιδ-
 σκάλους τῆς γερμανικῆς χώρας ὡς τοὺς πρωτουργοὺς τῆς νίκης του. Καὶ
 ἔθετο παραπλεύρως τῶν στρατηλατῶν τοὺς δημοδιδασκάλους, διότι ἐνόησεν,
 ὅτι αὐτοὶ προητοίμασαν τοιοῦτὸν στρατὸν καὶ τηλικούτους στρατιώτας.
 Βάσις τοῦ νέου ὀργανισμοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως δὲν πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἀπο-

μίμησις ξένων ἐκπαιδευτικῶν συστημάτων, ξένων τοῖς ἤθεσι καὶ τοῖς ἐθί-
 μοις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ αὐτὸς οὗτος ὁ ἐθνικὸς χαρακτήρ συνωδᾷ
 τῷ ὀποίῳ δέον νὰ διοργανωθῇ ἡ ἐκπαίδευσις. Ἄλλοις δέδοται νὰ με-
 ριμνῶσι περὶ τῆς πρὸς τὸ κοσμοπολιτικώτερον τροπῆς τῆς ἐκπαιδεύσεως,
 ἡμεῖς δὲ ἄς μεταρρυθμίσωμεν ταύτην ἐπὶ τὸ ἐθνικώτερον. Ἄς διδάξω-
 μεν τὴν γενεάν, ἣτις ἐπὶ τῇ βράσει τοῦ νέου ὀργανισμοῦ θὰ παιδευθῇ,
 τὴν συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς τῆς. Αὕτη προξενεῖ τὸ μεγαλεῖον τῶν
 λαῶν, ἐξηγεῖ τὴν ἱστορίαν των, διαμορφοῖ τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα. Τὸ σχο-
 λεῖον δὲ πρωτίστως εἶνε ἡ ἐστία, ἐν ἣ τούτο γεννᾶται καὶ ἀναπτύσσεται.
 Καὶ ὅταν καταστήσωμεν τοὺς μαθητὰς πατριώτας, τότε μὴ ταραττώ-
 μεθα διὰ τὸ μέλλον. «Ὁ πατριωτισμός, ὡς εἶπε ὁ Didon, εἶναι πλεόν
 τι ἢ πάθος, πλεόν τι ἢ ἀρετὴ» εἶναι αὕτη ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ. Ὅταν ἡ
 ψυχὴ αὕτη ὑγιαίνῃ, οἱ λαοὶ ὑψοῦνται. Ὅταν πάσχῃ, πάσχουσι καὶ οὗτοι
 καὶ δύναται τις νὰ προῖδῃ καὶ τὸν θάνατόν των.» Θέλομεν δηλαδὴ ἐθνικὴν
 ἀγωγὴν καὶ ἐθνικὴν ἐκπαίδευσιν. Καὶ τοιαύτην πρέπει νὰ ἐπιζητήσῃ
 ὁ νέος ὀργανισμός. Τελευτῶντες δὲ ἀποτεινόμεθα πρὸς τοὺς ἀρμοδίους,
 λέγοντες πρὸς αὐτούς: Ἐθνικοποιήσατε τὴν ἐκπαίδευσιν!

Ν. Ι. ΑΓΚΩΝΑΚΗΣ

ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΑἶΣΜΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ

Ἡ γερμανικὴ ἐφημερίς «Kintergarten» ἡ ἐκδιδομένη ἄπαξ τοῦ
 μηνὸς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Φριδερίκου Στίδελ, ἐνός τῶν διαπρεπε-
 στέρων ἀντιπροσώπων τῆς Φρεβελιανῆς μεθόδου, ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτῆς
 φύλλῳ δημοσιεύει ἄσματι, ὅπερ ψάλλεται ἐν τοῖς νηπιαγωγείοις τῆς γερ-
 μανίας, ἐγκριθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐκπαιδεύσεως. Δημοσιεύομεν
 κατωτέρω τοῦτο ἐν μεταφράσει, ἵνα δείξωμεν, πῶς ἐργάζονται οἱ Γερ-
 μανοὶ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ιδέας, διδάσκοντες καὶ αὐτὰ ἐτι τὰ
 νήπια τὴν δόξαν καὶ τὰς νίκας τῆς πατρίδος των, καὶ παρορμῶντες αὐτὰ
 εἰς μίμησιν τῶν πατέρων των. Νομίζει τις, ὅτι ἀναγινώσκει τὰ περίφημα
 ἐκεῖνα ἄσματα τῶν Σπαρτιατῶν, ἅτινα τόσον συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀγω-
 γὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς πατρίδος των. Πᾶν ὅ,τι καλὸν εἶχε καὶ

ἐλάτρευσεν ἡ ἀρχαία Ἑλλάς, μετεφυτεύθη τὴν σήμερον εἰς τὴν Γερμανίαν· παρ' ἡμῖν δέ, ἐν τοῖς ἡμετέροις νηπιαγωγείοις καὶ δημοτικοῖς σχολείοις, ψάλλονται κοινὰ τινὰ ᾄσματα, οὐδόπως συγκινοῦντα τὴν καρδίαν τῶν παιδῶν οὐδὲ τέρποντα, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποναρκοῦντα πᾶν εὐγενὲς συναίσθημα. Εἶναι καιρὸς πλέον οἱ παρ' ἡμῖν ποιηταὶ καὶ συνθέται νὰ καταγίνωσιν εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, συνθέτοντες ἐθνικὰ ᾄσματα, ἐν οἷς νὰ περιγράφωνται καὶ αἰσθητοποιῶνται, οὕτως εἰπεῖν, ἡ τόση δόξα μας, καὶ τὰ πολλὰ κατορθώματα τῶν πατέρων μας.

Ἴδου ἡ κατὰ λέξιν μετάφρασις τοῦ ἄνω μνημονευθέντος ᾄσματος.

Ν. Ι. ΑΓΚΩΝΑΚΗΣ

ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΙ

1. Στροφή.

Οἱ ἀνδρεῖοι γερμανοὶ πολεμισταὶ
Ἐπέστρεψαν ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης
Νικηταὶ καὶ ἥρωες.

Ρούμ, μπούμ, μπούμ, μπούμ
Ρά, τά, τά, τά.

Ρούμ, μπούμ, μπούμ, μπούμ
Ρά, τά, τά.

Ἐπὶ κεφαλῆς των ἐβάδιζον
Ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ υἱὸς του,
Ὁ Γουλιέλμος καὶ ὁ Φρίτζ,
Ὁ Βίσμαρκ, ὁ Μόλτκε καὶ ὁ Ρόν.

2. Στροφή.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐχθρικής χώρας
Συνῆψαν μάχας,
Ἐπροχώρου

Καὶ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα.

Ρούμ, μπούμ, μπούμ, μπούμ,

Ρά, τά, τά, τά.

Ρούμ, μπούμ, μπούμ, μπούμ.

Ρά, τά, τά, τά.

Ἐπολιόρησαν

Καὶ ἐκυρίευσαν ἐξ ἐφόδου ἡρωϊκῶς

Τὰ ἰσχυρὰ φρούρια

Καὶ τὰς ὠχυρωμένας πόλεις.

3. Στροφή.

Χιλιάδες στρατιωτῶν

Τοῦ ἀνθάδους ἔθνους

Ἐγένοντο αἰχμάλωτοι

Καὶ μετ' αὐτῶν καὶ ὁ Ναπολέων.

Ρούμ, μπούμ, μπούμ, μπούμ,

Ρά, τά, τά, τά.

Ρούμ, μπούμ, μπούμ, μπούμ,

Ρά, τά, τά.

Νικημένον καὶ παραδεδομένον

Ἦτο τὸ στράτευμα τῶν ἐχθρῶν.

Οὐδέποτε τοιαύτη ἦττα ἐγένετο

Ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

4. Στροφή.

Χαῖρε, χαῖρε ἡρωϊκὲ αὐτοκράτωρ !

Χαῖρε, χαῖρε, ἐπίδοξε διάδοχε !

Πλέξατε ἐκ δάφνης στεφάνους

Εἰς τὸν Βίσμαρκ, τὸν Μόλτκε, καὶ Ρόν !

Ρούμ, μπούμ, μπούμ, μπούμ,

Ρά, τά, τά, τά.

Ρούμ, μπούμ, μπούμ, μπούμ.

Ρά, τά, τά.

Καλῶς ἦλθετε, γερμανοὶ πελεμισταί,
Καλῶς ἦλθετε, ἐκ τοῦ πολέμου,
Νικηταί
Καὶ ἥρωες!

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΝ ΠΡΩΣΣΙΑ:
ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Τὸ ἀναγκαῖον ὑλικὸν τοῦ σχολείου.—Τύποι διάφοροι τοῦ σχολικοῦ
ὀργανισμοῦ.—Ἀποφίς τοῦ σχολείου.

Ἐκαστον ἐν Πρωσσία δημοτικὸν σχολεῖον ὀφείλει νὰ ἔχη τὸ ἐξῆς
πρὸς διδασκαλίαν ὑλικόν.

- 1) Ἐν ἀντίτυπον ἐξ ἐκάστου διδακτικοῦ βιβλίου τοῦ εἰσηγμένου ἐν τῷ σχολείῳ.
 - 2) Μίαν σφαίραν.
 - 3) Ἐνα χάρτην τοῦ τοίχου εἰκονίζοντα τὴν ἐπαρχίαν.
 - 4) Ἐνα χάρτην τοῦ τοίχου τῆς Γερμανίας.
 - 5) Ἐνα χάρτην τοῦ τοίχου τῆς Παλαιστίνης.
 - 6) Πίνακάς τινας ἐν εἰκόσι πρὸς περιγραφὴν τῆς γῆς.
 - 7) Τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου ἐκ ξύλου ἢ ἐκ χαρτονίου καὶ μακρόθεν εὐδιάγνωστα, διὰ τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ἀναγνώσεως.
 - 8) Ἐν βιολίον.
 - 9) Κανόνας καὶ διαβήτην.
 - 10) Ἐν ἀριθμητήριον.
- Εἰς τὰ ἀνωτέρω προστίθενται ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς σχολείοις,
- 11) Ἐν ἀντίτυπον τῆς ἁγίας Γραφῆς.
 - 12) Ἐν ἀντίτυπον περιέχον τὰς εὐχὰς καὶ τὰ ἄσματα τὰ ἐν χρήσει ἐν τῷ ναῷ.

Τὸ ὑλικὸν τοῦτο πρέπει νὰ εἶναι πλῆρες ἐν τοῖς καλῶς ὀργανισμέ-
νοις σχολείοις καὶ εἰς πολλὰς διηρημένους τάξεις. ¹⁾ Οἱ δῆμοι ὑποχρεοῦν-

(1) Γενικαὶ διατάξεις ἀναφερόμεναι εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα, προπαρασκευασ-
τικὰ καὶ διδασκαλεῖα τῆς 15 Ὀκτωβρίου 1872. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο χρησιμεύει
ὡς βάσις τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Πρωσσία μέχρι τῆς σήμερον.

ται νὰ προμηθεύωσι πάντα τὰ ἀνωτέρω ¹⁾ αἰ δαπᾶναι αἰ προερχόμεναι
ἐκ τοῦ κεφαλαίου τούτου ἀποτελοῦσι μέρος τῶν ὑποχρεωτικῶν δαπανῶν
πρὸς διατήρησιν τοῦ σχολείου ²⁾.

Ὁ μαθητὴς ὀφείλει νὰ ἔχη.

Α'.—ὡς πρὸς τὰ βιβλία

1) Τὸ ἀλφαβητάριον καὶ τὸ ἀναγνωστικὸν βιβλίον τοῦ σχολείου.

2) Βιβλιάριον διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀριθμητικῆς.

3) Βιβλιάριον ἁσμάτων (ποιήματα καὶ μουσική). ³⁾

Πλὴν τούτων καὶ τὰ εἰδικὰ βιβλία τὰ εἰσηγμένα διὰ τὸ θρησκευτι-
κὸν μάθημα.

Β'.—Ἀβάκιον μετὰ πετροκονδύλου, σπύγγον, κανόνα καὶ διαβήτην.

Γ'.—Ὡς πρὸς τὰ τετράδια, ὅσα εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα.

1) Τετράδιον σχεδίων.

2) Τετράδιον καλλιγραφίας.

3) Τετράδιον ὀρθογραφικὸν καὶ τῶν ἀσκήσεων τοῦ ὕφους ἐν ταῖς
ἀνωτέραις τάξεσι.

4) Τετράδιον ἰχνογραφίας.

Ἐν τοῖς πολυτάξις σχολείοις ἢ διεύθυνσις ἀπαιτεῖ, ἵνα παρέχωσι
τοῖς μαθηταῖς μικρὰ ἐγχειρίδια κατάλληλα πρὸς διδασκαλίαν τῶν πραγ-
ματικῶν μαθημάτων (realien) ⁴⁾. ἐν βιβλίον ἀναγνωστικὸν πολύτομον πε-
ριέχον ἀναγνώσματα συγγραφέων πεζῶν καὶ ποιητῶν κατὰ βαθμίδας
ἀνιούσας, ἐκάστου τόμου ἀντιστοιχοῦντος πρὸς βαθμίδα διδασκαλίας,

(1) Ἐγκύκλιος τῆς 24 φεβρουαρίου 1874.

(2) Ἐγκύκλιος τῆς 21 φεβρουαρίου 1873.

(3) Ἐγκύκλιος τῆς 22 ἀπριλίου 1874.

(4) Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο δηλοῦσι τοὺς διδακτικοὺς ἐκείνους κλάδους, οἵτινες
ἀντιτίθενται εἰς τὴν φιλολογικὴν καὶ τεχνικὴν διδασκαλίαν, δηλαδὴ τὴν γεω-
γραφίαν, τὴν φυσικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ἱστορίαν. Περιορίζουσι μάλιστα
τὴν χρῆσιν τῆς προσηγορίας ταύτης εἰς τοὺς δύο πρῶτους κλάδους, διότι ἐν τῇ
ἱστορίᾳ δὲν πρόκειται περὶ πραγμάτων (res), ἀλλὰ περὶ γεγονότων. Εἰς τὰ μα-
θήματα ταῦτα περιλαμβάνουσι πάλιν τὰ μαθηματικά, εἴτε ἀντιτιθέμενοι αὐτὰ
εἰς τὰ ἄλλα πραγματικὰ μαθήματα, ὧν μέρος ἀναγκαῖον ἀποτελοῦσιν, ἢ θεω-
ροῦντες αὐτὰ ὡς ὅρον ἀναπόσπαστον πάσης παιδεύσεως ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ ἐπαγ-
γέλματος, εἴτε ἐν τῷ κύκλῳ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Τὸ πάλαι ἐκάλουον πραγμα-
τικὰ μαθήματα, ἐν τῇ στοιχειωτικῇ ἐκπαιδεύσει, τὰς κοινῆς χρήσεως γνώσεις
(Gemeinnützigen). Ἰδ. Sanduc, λέξικόν τῆς παιδαγωγίας ἐν τῷ ἄρθρῳ
Realien. Ἡ λέξις real ἔχει μεγάλην σημασίαν ἐν τῇ γερμανικῇ παιδαγωγίᾳ καὶ
ἡ ἔννοια αὐτοῦ θέλει ὀρισθῆ κατωτέρω.

καὶ ἄτλαντα ἐκ τῶν ἐν χρήσει. Οἱ μαθηταὶ διατηροῦσι τετράδια ἰδιαίτερα δι' ἐν ἕκαστον τῶν ἀντικειμένων τούτων τῆς διδασκαλίας.

I. Οἱ κανονικοὶ ὀργανισμοὶ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου εἶναι οἱ ἐξῆς. Τὸ πολυτάξιον δημοτικὸν σχολεῖον, τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τὸ ἔχον δύο διδασκάλους, καὶ τὸ ἔχον ἕνα μόνον διδάσκαλον, τὸ ὅποιον δύναται νὰ εἶναι ἢ σχολεῖον μονοτάξιον, ἢ σχολεῖον ἔχον ἡμισείας ἡμέρας διάρκειαν.

Τὸ κινήτων σχολεῖον δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς κανονικὴ ὀργανικὴ διάταξις καὶ ἡ διοίκησις τοῦ ὑπουργείου τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν Πρωσσίᾳ δὲν ἀρέσκειται εἰς τοῦτο. 1)

II. Ἐν τῷ μονοταξίῳ δημοτικῷ σχολείῳ οἱ ὑποχρεούμενοι ὑπὸ τῆς ἡλικίας παῖδες νὰ φοιτῶσιν εἰς αὐτὸ διδάσκονται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῆ τοὺς ὀγδοήκοντα. 2).

III. Ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδῶν ὑπερβαίῃ τοὺς 80, καὶ ἡ αἴθουσα εἶναι χωρητικὴ μικροτέρου ἀριθμοῦ, ἢ ὅταν τὰ εἰσοδήματα τοῦ δήμου δὲν ἐπιτρέπωσι τὸν διορισμὸν καὶ ἄλλου διδασκάλου, ἢ πρὸς τούτοις καὶ ὅταν ἄλλαι περιστάσεις περιπλέκωσι τὴν ἀνάγκην ταύτην, δύναται τότε νὰ ἰδρυθῆ σχολεῖον, ἐν ᾧ ὁ χρόνος τῆς διδασκαλίας νὰ διαρκῆ ἡμίσειαν ἡμέραν, διὰ διαταγῆς τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου (Regierung). 3) τότε δὲ τὸ ὅλον τῶν ὥρῶν τῆς διδασκαλίας ὀρίζεται εἰς 32.

IV. Ὅταν τὸ σχολεῖον ἔχῃ δύο διδασκάλους 4), ἡ διδασκαλία παρέχεται ἐν αἰθούσαις κεχωρισμέναις ἀπ' ἀλλήλων. Ὅταν ἐν τινὶ σχολείῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδῶν ὑπερβαίῃ τοὺς 120, πρέπει νὰ ὀργανισθῆ σχολεῖον μὲ τρεῖς τάξεις. Ἡ τρίτη τάξις διδάσκειται 12 καθ' ἑβδομάδα ὥρας, ἡ δευτέρα 24, καὶ ἡ πρώτη 28.

V. Ἐν τοῖς σχολείοις τοῖς περιέχουσι τρεῖς ἢ πλείονας τάξεις, ἂν

(1) Ἐγγραφοῦ ὑπουργικόν τῆς 9 Ἰουλίου 1873.

(2) Ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδῶν ὑπερβαίνει τοὺς 120, εἶναι διατεταγμένον νὰ σχηματίζωνται 3 τάξεις. (Ἔγγρ. τοῦ ὑπουργ. τῆς 24 δεκεμβ. 1874). Ὅταν τὸ σχολεῖον περιέχῃ 120—300 μαθητῶν, τότε πρέπει νὰ εἶναι δύο τοῦλάχιστον διδάσκαλοι· ὅταν δὲ 200—300, τρεῖς διδασκάλους (Ἰδ. ἔγγρ. τοῦ ὑπουργείου τῆς 5 Μαΐου 1873).

(3) Συμβούλιον ἐπαρχιακῆς περιφερείας ἐπιτετραμμένον τὰς ὑποθέσεις τῆς δημοτικῆς παιδείσεως.

(4) Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀρίζεται διδάσκαλος διευθύνων (ὀδηγία τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συμβουλίου τοῦ Düsseldorf τῆς 3 Ἰανουαρίου 1874 παραδεχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως).

ἐφαρμόζωνται εἰς αὐτὰ αἱ διατάξεις τῆς ἀνωτέρας παραγράφου, οἱ μαθηταὶ τῆς κατωτάτης βαθμίδος διδάσκονται 32 ὥρας καθ' ἑβδομάδα, οἱ τῆς μέσης βαθμίδος 28, καὶ οἱ τῆς ἀνωτάτης 30—32.

VI. Ἐν τοῖς πολυταξίοις σχολείοις ἐκφράζεται εὐχὴ νὰ διαχωρίζωνται ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι τὰ ἄρρενα τῶν θηλέων. Ὅπου δὲ διδάσκουσι δύο μόνον διδάσκαλοι, πρέπει νὰ προτιμᾶται σχηματισμὸς δύο ἢ τριῶν τάξεων ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸν ὀργανισμὸν τῶν δύο δημοτικῶν σχολείων τῶν ἐχόντων μίαν μόνην τάξιν· τότε ἕκαστον τῶν δύο τούτων σχολείων πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ παῖδας τοῦ ἑνὸς μόνον φύλου, ἤτοι χωριστὰ τὸ σχολεῖον τῶν ἀρρένων καὶ χωριστὰ τῶν θηλέων. 1).

(Ἐπεταὶ συνέχεια).

Μ. Β.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α Σ

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Νῆσος Κύθηρα.

Σκοπός. Σήμερον θὰ ἐπισκοπήσωμεν τὴν νῆσον ταύτην. (ὁ διδ. κτλ.) Ἐπανάληψις τοῦ σκοποῦ μετὰ τῆς δηλώσεως τοῦ ὀνόματος τῆς νήσου.

1. Στάδιον. Πόθεν μᾶς ἔρχονται αἱ πρώϊμοι σταφυλαί; (Κύθηρα) εἰς τὴν νῆσον τῶν Κυθήρων ὀριμάζουσι προῖμώτερον αἱ σταφυλαί, διότι ἡ θέσις τῆς νήσου ταύτης εἶναι μεσημβρινή. Ὅτε ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ Ἀποστόλης ὁ θαλασσινοὺς ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν νῆσον τῶν Κυθήρων. Τὰ Κύθηρα εἶναι νῆσος.

2. Στάδιον. Θέσις τῆς νήσου. Τίς γνωρίζει νὰ μᾶς εἴπῃ, ποῦ κεῖται ἡ νῆσος τῶν Κυθήρων;—Ὁ διδ. συμπληροῖ: Ἡ νῆσος τῶν Κυθήρων κεῖται πρὸς Ν. τῆς Πελοποννήσου, πλησίον τῆς Λακωνίας, ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐπαρχίαν ὑπαγομένην εἰς τὸν νομὸν Ἀργολίδο-κορινθίας. Σχῆμα, μέγεθος, ἔδαφος. Ἡ νῆσος τῶν Κυθήρων ἔχει σχῆμα μακρὸν φερόμενον ἀπὸ Β. πρὸς Μεσημβρίαν ἐν μέσῳ μόνον πλατυνομένη καὶ προβάλλουσα πρὸς

(1) Πάντα ταῦτα εἶναι εἰλημμένα ἐκ τῶν γενικῶν διατάξεων τῆς 15 ὀκτωβρίου 1872.

Α. χερσονησώδη προέκτασιν. Ἰχθυογραφίαι τοῦ σχήματος τῆς νήσου. — (Ὁ διδ. ἰχθυογραφεῖ ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος, οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τῶν γεωγρ. τετραδίων). Ἡ νήσος τῶν Κυθῆρων εἶναι μικρά, ἔχει περίμετρον 50 περίπου μιλίων. Τὸ ἔδαφος αὐτῆς εἶναι ὄρεινόν, ὁ σχηματισμὸς δὲ τῶν ὄρεων ἀνώμαλος καὶ πετρώδης. Τὸ πλεῖστον αὐτῶν καλύπτεται ὑπὸ θάμνων, εὐάριθμοι δὲ μόνον κλιτύες ἐκ τῶν μὴ καλλιεργουμένων εἶναι δασώδεις, κυρίως ἐκ κομαρεῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς νήσου μεταξὺ τῶν λοφοσειρῶν καὶ ὄρεινῶν δειράδων ὑπάρχουσι πλεῖστοι στενοὶ αὐλώνας καὶ ὄροπέδια καλλιεργούμενα πρὸς σμῖγόν, παρὰ δὲ τοὺς ὄρους ἐλάχιστά χθαμαλὰ πεδινὰ μέρη. Οἱ Κυθῆριοι ἔνεκα τῆς στενότητος τῆς χώρας τῶν ἔχουσι καλλιεργήσει πάντας τοὺς γαιώδεις λόφους, τὰς κλιτύας τῶν βουνῶν καὶ τὰ ὄμαλά πλευρὰ τῶν φαράγγων, ἔνθα μάλιστα ὑπάρχουσι πηγὰὶ ὑδάτων. Ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ νήσος αὕτη ἐν τῷ ἐσωτερικῷ διὰ τὴν χλοερότητα τῶν τόπων, καὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν παριστᾷ ὅπως ἀντίθετον εἰκόνα ἐκείνης, ἣν βλέπουσιν οἱ περιπλέοντες αὐτὴν ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν θάλασσαν νεουσῶν πλευρῶν. Οὐχ' ἤττον ὅμως καὶ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀπαντῶσι πολλαχοῦ ἄγρονα καὶ ἄνυδρα μέρη, ἰδίως ὄρεινά, χρήσιμα εἰς βοσκήν. Τὰ ὕδατα τῆς νήσου ἐν γένει εἶναι ἀρκετὰ.

Ἡ νήσος τῶν Κυθῆρων πολιτικῶς ἀποτελεῖ τὴν ἐπαρχίαν Κυθῆρων διαιρουμένην εἰς δύο δήμους καὶ ὑπαγομένην εἰς τὸν νομὸν Ἀργοῤῥίδο-κορινθίας· ἔχει δὲ 13,000 κατοίκων.

Τί δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν περὶ τῶν κόλπων καὶ λιμένων τῆς νήσου μας; Ἡ νήσος τῶν Κυθῆρων ἔχει ἓνα καὶ μόνον κόλπον τὸν τοῦ Αὐλέμονος, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου ὑπάρχει λιμενίσκος κλειστὸς καὶ ἀσφαλῆς, ὁ τοῦ ἁγίου Νικολάου.

Τὸ κλίμα τῶν Κυθῆρων εἶναι ὑγιεινόν. Τὸν χειμῶνα πνέουσιν ἄνεμοι σφοδρότατοι, διὸ καὶ τὸ ψυχὸς τότε εἶναι δριμύ. Τὸ θέρος σπανίως βρέχει· καίτοι δὲ ὑπάρχει· σπάνις βροχῶν αἱ φυτεῖαι ἐν γένει τῶν σπαρτῶν, ἀμπέλων καὶ λοιπῶν δένδρων εἶναι χλοεραὶ· διότι οἱ συνήθως πνέοντες νότιοι ἄνεμοι κατακαλύπτουσι τὴν νήσον δι' ὀμίχλης, ἣν φέρουσιν ἐκ τοῦ πελάγους, ἥτις διὰ τῆς ὑγρότητος αὐτῆς ζωογονεῖ τὰς φυτείας.

Προϊόντα, ζῶα, πόλεις, κῶμαι.

Τί συμπεραίνετε ἐκ τῶν λεχθέντων περὶ τῶν προϊόντων τῆς νήσου; — Ὁ διδ. συμπληροῖ.

Τὰ προϊόντα τῆς νήσου εἶναι ἱκανὰ καὶ πάντα ἐξαιρετα, ἰδίᾳ φημί-ζονται τὸ ἔλαιον, οὗ ἐξάγονται 229,500 ὀκάδες, ἀχλάδια, τὰ σῦκα καὶ τὰ ἐσπεριδοειδῆ ἐν γένει. Παράγει ἐπίσης καὶ ἐξαιρετον οἶνον, εἰς ὃν ῥίπτουσιν ἐλαχίστην ποσότητα ρητίνης, ἀλλ' ἔχει τὸ ἐλάττωμα νὰ ἐκτροπιάζῃ μεταφερόμενος εἰς ἄλλας ἀγορὰς διὰ θαλάσσης, διὸ καὶ δὲν γίνεταί ἐξαγωγή. Εἰς τὸ βόρειον τμήμα τῆς νήσου καλλιεργεῖται βάμβυξ καὶ ὑπάρχουσιν οἱ μεγαλείτεροι ἀμπελῶνας. Ἐκ τῆς νήσου ἐξάγονται κηρίως ἔλαιον, ἀμύγδαλα, κρόμμυα, ἀχλάδια, λεμόνια, κίποι καρποί, ἰδίως σταφυλαί, στελλόμεναι πρῶτως εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ἡ κτηνοτροφία συνίσταται εἰς μικρὰ καὶ μεγάλα ζῶα, ὧν ἐξαγωγή γίνεται εἰς τὴν Λακωνίαν.

Οἱ Κυθῆριοι θηρεύουσι τὸν αὐγουστον ζῶντας ὄρνυγας, οὓς ἀποστέλλουσιν εἰς Ἀγγλίαν.

Συγκεφαλαιώσας συνοπτικῆ τῶν προειρημένων· γενικαὶ συμπληρωτικαὶ ἐρωτήσεις.

Τώρα θὰ σὰς εἶπω καὶ περὶ τῶν κομποπόλεων τῆς νήσου μας.

Ἡ νήσος Κύθηρα δὲν ἔχει καμμίαν πόλιν· ἔχει μόνον δύο κομποπόλεις καὶ πολλὰ μικρὰ χωρία. Κέθηρα ὁμώνυμος κομποπολις κειμένη πρὸς τὴν νοτίαν παραλίαν τῆς νήσου ἐπὶ ὑψηλῆς βάρχεις. Ἡ κομποπολις αὕτη εἶναι μικρὰ ἔχει 1214 κατοίκους, μέρος δὲ αὐτῆς περιλαμβάνεται ἐντὸς τοῦ ἐνετικῆ φρουρίου, μέρος δὲ ἐκτός· καὶ διατέμενεται ὑπὸ κεντρικῆς ὁμαλῆς ὁδοῦ ἐχούσης καὶ ὑπόνομον πρὸς ἐκροήν τῶν ἀκαθαρσιῶν. Αἱ λοιπαὶ ὁδοὶ εἶναι στεναί, αἱ δὲ οἰκίαι συνεσφιγμέναι πλησίον ἀλλήλων κατὰ τὸν τρόπον τῆς οἰκοδομήσεως τῶν νησιωτικῶν χωρίων πρὸς προστασίαν κατὰ τῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν. Ἡ κομποπολις αὕτη ὑδρεύεται ἐκ δεξαμενῶν καὶ δύο φρεάτων· ἑτέρα κομποπολις εἶναι ὁ Ποταμὸς μεσογεία ἔχουσα πληθυσμὸν 1546 κατοίκων καὶ κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στενωτέρου Β. τμήματος τῆς νήσου. Ἐπὶ τῶν Κυθῆρων ὑπάρχουσι πολλὰ ὠραῖα χωρία διαρρέομενα ὑπὸ ἀφθόνων ὑδάτων ἐντὸς κήπων ποικίλων καὶ συνδένδρων τοποθεσιῶν. Ἐπὶ τῶν Κυθῆρων ὑπάρχουσι καὶ πηγὰὶ σιδηροῦχοι.

Οἱ Κυθῆριοι εἶναι φιλεργότατοι καὶ ἤμεροι τὰ ἔθνη· πάντες μετέρχονται τὴν γεωργίαν ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὀλίγοι ναυτικοί. Ὡς ἐκ τῆς σμικρότητος δὲ τῆς νήσου μὴ δυναμένης νὰ θρέψῃ ἢ ὠρσιζόμενον ἀριθμὸν κατοίκων ὁ περισσεύων ἀριθμὸς ἀποδημεῖ κυρίως εἰς Σμύρνην, Πειραιᾶ καὶ Ἀλεξάνδρειαν.

Συμπλήρωσις τοῦ χάρτου ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος. Οἱ μαθηταὶ συμπληροῦσι τοὺς χάρτας τῶν ὁ διδ. παρατηρεῖ τοὺς χάρτας τῶν μαθητῶν.

3. Στάδιον. Σύγκρισις τῶν Κυθήρων πρὸς τὴν Ἰθάκην.

Τὰ Κύθηρα εἶναι νῆσος, ὄρεινή, ὡς καὶ ἡ Ἰθάκη· μέγεθος ἀμφοτέρων: προϊόντα· ἔτι καὶ πρὸς ἄλλην γνωστὴν χώραν σύγκρισις.

4. Στάδιον. Καταγραφή ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ τετραδίου τῶν μαθητῶν τῶν κυριωτέρων ὀνομάτων, κοινοπόλεων, ὄρεων κτλ. Ἐκθεσις συγκεφαλαιωτική. Ταξείδιον εἰς τὴν νῆσον ἐπὶ βωβοῦ χάρτου.

5. Στάδιον. Ταξείδιον ἐξ Ἀθηνῶν ἢ ἐξ ἄλλης πόλεως κτλ. εἰς Κύθηρα. Πόθεν θὰ διέλθωμεν; Ποῖα προϊόντα ἐξάγονται ἐκ τῶν Κυθήρων; ποῦ μετακομίζονται; Πρὸς ποῖον μέρος τῶν Ἀθηνῶν κείνται τὰ Κύθηρα; κτλ.

Σ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ

ΜΑΘΗΜΑ

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ

Τ Α Ξ Ι Σ Δ'.

I

Εἶπατε μοι· τί λέγεται σῶμα; πόσων εἰδῶν σώματα ἔχομεν; τί σῶμα εἶναι ὁ μελανοπίναξ; τί ἡ μελάνη; τί ὁ καπνός; διατί ὁ καπνός ἀνέρχεται; πόσας διαστάσεις ἔχει τὸ μελανοδοχεῖον, τὸ ὁποῖον σᾶς δεικνύω; τί λέγεται ἐπιφάνεια; τί λέγεται γραμμὴ; τί λέγεται γωνία; τί σῶμα εἶναι ὁ κύβος; τί γνωρίζετε περὶ τοῦ κύβου;

II

Ἄς διαλάβωμεν περὶ τοῦ κύβου. Ἐποπτεία τοῦ κύβου· (πρέπει νὰ παρουσιασθῇ ἐνταῦθα πραγματικὸς κύβος καὶ νὰ γίνῃ ἀκριβῆς αὐτοῦ ἐξέτασις). Ἴδου τὸ σῶμα τοῦτο ὀνομάζεται κύβος· ἔχει τρεῖς διαστάσεις μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος· εἶναι σῶμα στερεόν· ἔχει ἴσας τὰς τρεῖς διαστάσεις του· ἔχει, ὡς βλέπετε, ἐξ ἐπιφανείας, μίαν ἄνωθεν, μίαν κάτωθεν, μίαν

δεξιόθεν καὶ μίαν ἀριστερόθεν· εἶναι τὸ ὄριον τοῦ σώματος ἢ ἐπιφάνεια. Συγκεφαλαίωσις. Αἱ ἐπιφάνειαι αὐταὶ ὀνομάζονται ἔδραι· ἔχει λοιπὸν ἐξ ἔδρας ὁ κύβος· αἱ ἐξ ἔδραι τοῦ κύβου εἶναι ἴσαι· συναντῶνται ἀνὰ δύο αἱ ἔδραι εἰς μίαν γραμμὴν· αἱ γραμμαὶ αὐταὶ λέγονται ἀκμαί· ὁ κύβος ἔχει δώδεκα ἀκμάς. Συγκεφαλαίωσις καὶ σύνδεσις μετὰ τῶν προηγουμένων. Αἱ τέσσαρες ἄνω ἀκμαὶ καὶ αἱ τέσσαρες κάτω (ὑπόδειξις) κείνται ὀριζοντίως, αἱ δὲ ἄλλαι τέσσαρες κείνται καθέτως· δύο ἀκμαὶ εἰς ἓν σημεῖον συναντῶμεναι σχηματίζουσι γωνίαν· τρεῖς δὲ ἔδραι τοῦ κύβου συναντῶμεναι εἰς ἓν σημεῖον ἀποτελοῦσι γωνίαν στερεάν· ὁ κύβος ἔχει 8 στερεάς γωνίας, δύο ἄνω ἐμπρός, δύο κάτω ἐμπρός, δύο ἄνω ὀπίσω καὶ δύο κάτω ὀπίσω. Συγκεφαλαίωσις καὶ σύνδεσις μετὰ τῶν προηγουμένων. Δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν τὴν στερεότητα ἢ χωρητικότητα τοῦ κύβου, ἐὰν μετρήσωμεν τὴν μίαν αὐτοῦ πλευρὰν καὶ ἔπειτα πολλαπλασιάσωμεν τὸν εὕρεθέντα ἀριθμὸν δις ἐπὶ τὸν ἑαυτὸν του· ἐὰν τοῦ ἀνὰ χεῖρας σώματος ἢ μία πλευρὰ εἶναι τεσσάρων δακτύλων (καταμέτρησης), ἢ χωρητικότης ἢ στερεότης αὐτοῦ εἶνε 4×4×4· ἀγγεῖον δὲ ἐκ λευκοσιδήρου ἢ ἐξ ἄλλης ὕλης, ἔχον τὰς τρεῖς διαστάσεις ἴσας μὲ ἓν μέτρον, λέγεται κυβικὸν μέτρον, μὲ ἓνα πῆχυν, λέγεται κυβικὸς πῆχυς, μὲ παλάμην, λέγεται κυβικὴ παλάμη, μὲ δάκτυλον, λέγεται κυβικὸς δάκτυλος. Συγκεφαλαίωσις ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

III.

Περιγραφή ἑτέρου σώματος κυβικοῦ γνωστοῦ τοῖς μαθηταῖς ἀσχέτως πρὸς τὰ ἐξωτερικὰ τυχαῖα γνωρίσματα καὶ σύγκρισις τῶν διαφόρων ὀρισμῶν πρὸς ἀλλήλους.

IV.

Πᾶν σῶμα στερεὸν ἔχει τρεῖς διαστάσεις μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος· ἢ ἐπιφάνεια εἶνε τὸ ὄριον τοῦ σώματος· ἢ γραμμὴ εἶνε τὸ ὄριον τῆς ἐπιφανείας· τὸ σημεῖον τῶν γραμμῶν ἢ ἐπιφάνεια ἔχει δύο διαστάσεις· ἢ γραμμὴ μίαν· καὶ τὸ σημεῖον οὐδεμίαν. Ὁ κύβος εἶνε σῶμα στερεόν· ἔχει τρεῖς διαστάσεις ἴσας· ἔχει ἐξ ἔδρας· δώδεκα ἀκμάς ἢ κόψεις· ὁκτὼ γωνίας στερεάς· ὑπάρχει κυβικὸν μέτρον, κυβικὸς πῆχυς, κυβικὴ παλάμη, κυβικὸς δάκτυλος· τὸ ἐμβαδὸν ἢ τὸν ὄγκον τοῦ κύβου εὕρισκόμεν πολλαπλασιάζοντες μίαν τῶν διαστάσεων ἢ κάλλιον τὸ μέτρον αὐτῆς δις ἐφ' ἑαυτό.

V.

Ἐπανάληψις κατ' ἀντίστροφον τάξιν· ἰχνογράφησις ἐπὶ τοῦ πίνακος κύβου· κατάδειξις τῶν κόψεων ἢ ἀκμῶν, ἐδρῶν, γωνιῶν κ.τ.λ. εὔρεσις τοῦ ἐμβαδοῦ τοῦ ἐν τῷ μελανοπίνακι ἰχνογραφηθέντος κύβου· λύσις διαφορῶν σχετικῶν προβλημάτων· οἶον· α') Πόση εἶνε ἡ χωρητικότης ἀποθήκης σχήματος κυβικοῦ, ἐὰν ἡ πλευρὰ αὐτῆς ἔχει 8 μέτρα; β') Πόση εἶνε ἡ στερεότης προχώματος κυβικοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ πλευρὰ εἶνε 24 μέτρων; γ') Πόσα μέτρα κυβικά οἴνου περιέχει ληνός, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος εἶνε 4 μέτρα;

Ἐν Κονίστραις, τῆ 26 Ἰβρίου 1887.

ΑΘ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ

ΤΑΞΙΣ Γ'.

Πρόσθεσις.

Σκοπός. Σήμερον, ἀγαπητοί μοι παῖδες, θὰ λογαριάσωμεν πόσας δραχμὰς δαπανᾷ κατ' ἔτος οἰκογένειά τις, ἡ ὁποία πληρόνει εἰς τὸν ἀρτοποιόν της 538 δραχμὰς, εἰς τὸν κρεωπώλην 975 καὶ εἰς τὸν παντοπώλην 879;

1. Στάδιον. Ἐμάθομεν ἤδη νὰ λύωμεν προβλήματα τοιαῦτα ὡς τὰ:

$$38 + 75 + 79 =$$

$$56 + 47 + 85 =$$

$$93 + 87 + 54 =$$

Ὁ διδάσκαλος ἀναλύει τὸ ἄνω πρόβλημα, ἀφίνει τὰς ἑκατοντάδας καὶ λαμβάνει μόνον τὰς δεκάδας μετὰ τῶν μονάδων.

π.χ. ἀντὶ τῶν 538 δραχμῶν λαμβάνει μόνον τὰς 38.

ἀντὶ τῶν 975 μόνον τὰς 75

καὶ ἀντὶ τῶν 879 μόνον τὰς 79.

Τίς δύναται ν' ἀναλύσῃ τώρα τοὺς ἀριθμούς;

Ὁ διδ. γράφει τοὺς ἀριθμούς ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος.

$$38 + 75 + 79.$$

Οἱ μαθηταὶ ἀναλύουσιν: Ἀπὸ μνήμης.

$$38 = 30 + 8$$

$$75 = 70 + 5$$

$$79 = 70 + 9$$

Ἀναλύσατε καὶ τοὺς ἐξῆς:

$$56, 47, 85, 96, 73, 28.$$

Τίς δύναται τώρα νὰ προσθέσῃ ἀπὸ μνήμης τοὺς ἀριθμούς 38 + 75 + 79;

Οἱ μαθηταὶ προσθέτουσιν ἀπὸ μνήμης ἐν πρώτοις ὡς ἐξῆς:

Τριάκοντα καὶ ἐβδομήκοντα κάμνουσιν ἑκατὸν. Ἐκατὸν καὶ ἐβδομήκοντα κάμνουσιν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα. Ὄκτώ καὶ πέντε κάμνουσι δεκατρία. Δεκατρία καὶ ἐννέα κάμνουσιν εἴκοσι δύο. Ἐκατὸν ἐβδομήκοντα καὶ εἴκοσι δύο κάμνουσιν ἑκατὸν ἐννεήκοντα δύο.

Ἐτι καὶ οὕτως:

Τριάκοντα καὶ ἐβδομήκοντα κάμνουσιν ἑκατὸν. Ὄκτώ καὶ πέντε κάμνουσι δεκατρία. Ἐκατὸν καὶ δεκατρία κάμνουσιν ἑκατὸν δεκατρία. Ἐκατὸν δεκατρία καὶ ἐβδομήκοντα κάμνουσιν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα τρία. Ἐκατὸν ὀγδοήκοντα τρία καὶ ἐννέα κάμνουσιν ἑκατὸν ἐννεήκοντα δύο.

Ἐτι καὶ οὕτως:

Ὁ ἀριθμὸς 38 σύγκειται ἀπὸ 3 δεκάδας καὶ 8 μονάδας. Ὁ 75 ἀπὸ 7 δεκ. καὶ 5 μονάδας. Ὁ 79 ἀπὸ 7. δεκ. καὶ 9 μονάδας. Λοιπὸν 3 δεκάδες καὶ 7 δεκ. κάμνουσι 10 δεκάδας. 10 δεκ. καὶ ἄλλαι 7 δεκ. κάμνουσι 17 δεκάδας. 17 δεκάδες ἰσοδυναμοῦσι μὲ 170 μονάδας. Τώρα 8 μονάδες καὶ 5 μον. κάμνουσι 13 μονάδες καὶ 9 μον. κάμνουσιν 22 μονάδας. 22 μονάδες καὶ 170 μονάδες κάμνουσιν 192 μονάδας. Ἡ καὶ 22 μον. μὲ πόσας δεκάδας ἰσοδυναμοῦσι; — Λοιπὸν 17 δεκ. καὶ 2 δεκ. κάμνουσι 19 δεκάδας. Αἱ 19 δεκ. μὲ πόσας ἰσοδυναμοῦσιν; = 190. 190 μονάδες καὶ 2 κάμνουσιν 192 μονάδας.

Αἱ 192 μονάδες μὲ πόσας ἑκατοντάδας, δεκάδας μονάδας ἰσοδυναμοῦσιν;

Ἔτι δὲ καὶ οὕτως;

Τριάκοντα ὀκτὼ καὶ 75=113. 113 καὶ 79=192.

Οἱ μαθηταὶ προσθέτουσι γραπτῶς

α') 38 + 75 + 79 = α) 30 + 70 = 100 β') 100 + 70 = 170 γ') 8 + 5 = 13 δ') 13 + 9 = 22 ε') 170 + 20 = 190 στ') 190 + 2 = 192.

α'') 38 + 75 + 79 = α) 30 + 70 + 70 = 170 β) 8 + 5 + 9 = 22 γ) 170 + 22 = 192

α''') 38 + 75 + 79 = 192. α'''') ἤ

	E.	Δ.	M.
Συντομώτερον	38	3	8
	75	7	5
	79	7	9
	2	2	
	192	1	9

Ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐξῆς :

56 + 87 + 93 =

75 + 69 + 86 =

47 + 89 + 95 =

84 + 96 + 78 =

Τὰ ἄνω προβλήματα νὰ λυθῶσι διὰ τοῦ συντομωτέρου τρόπου.

β) Τίς δύναται ν' ἀναλύσῃ τοὺς ἐξῆς ἀριθμούς;

Ὁ διδάσκαλος γράφει τοὺς ἀριθμούς ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος.

538 + 175 + 879

Οἱ μαθηταὶ ἀναλύουσιν αὐτοὺς ἀπὸ μνήμης.

538 = 500 + 30 + 8 ἢ 500 + 38

175 = 100 + 70 + 5 ἢ 100 + 75

879 = 800 + 70 + 9 ἢ 800 + 79

Τίς δὲ τοὺς ἐξῆς;

483, 875, 967

Οἱ μαθηταὶ ἀναλύουσιν.

483 = 400 + 80 + 3 ἢ 400 + 83

875 = 800 + 70 + 5 ἢ 800 + 75

967 = 900 + 60 + 7 ἢ 900 + 67

γ) Προσθέσατε ἀπὸ μνήμης τοὺς ἀριθμούς 538 + 975 + 879.

Μαθηταὶ!

Πεντακόσια καὶ ἑνενακόσια κάμνουσι χίλια τετρακόσια. 1400 καὶ

ὀκτακόσια κάμνουσι δύο χιλιάδας διακόσια. Ἔτι καὶ τοὺς ἄλλους. Τετρακόσια καὶ ὀκτακόσια = 1200. 1200 καὶ 900 = 2100.

2. Στάδιον. Τώρα λοιπόν, ἀγαπητοί μοι, θὰ εἴπωμεν πόσας δραχμὰς ἐδαπάνησεν ἡ οἰκογένειά μας, θὰ μάθωμεν δηλ. πῶς νὰ προσθέτωμεν τριψηφίους ἀριθμούς.

Ὁ διδ. γράφει τὸ πρόβλημα ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος.

538, 975, 879

Ἀναλύσατε τοὺς ἀριθμούς αὐτούς.

Οἱ μαθηταὶ ἀναλύουσιν ἀπὸ μνήμης.

538 = 500 + 30 + 8 ἢ 500 + 38

975 = 900 + 70 + 5 ἢ 900 + 75

879 = 800 + 70 + 9 ἢ 800 + 79

Οἱ μαθηταὶ προσθέτουσιν ἀπὸ μνήμης.

Πεντακόσια καὶ ἑνενακόσια κάμνουσι χίλια τετρακόσια. Χίλια τετρακόσια καὶ ὀκτακόσια κάμνουσι δύο χιλιάδες διακόσια. Τριάκοντα ὀκτὼ καὶ ἐβδομήκοντα πέντε κάμνουσιν ἑκατὸν δεκατρία· ἑκατὸν δεκατρία καὶ ἐβδομήκοντα ἑννέα, κάμνουσιν ἑκατὸν ἑνενηήκοντα δύο. Δύο χιλιάδες διακόσια καὶ ἑκατὸν ἑνενηήκοντα δύο κάμνουσι δύο χιλιάδες τριακόσια ἑνενηήκοντα δύο.

Ἔτι δὲ καὶ οὕτως :

Ὁ ἀριθμὸς 538 σύγκειται ἀπὸ 5 ἑκατοντάδας 3 δεκάδας καὶ 8 μονάδας. Ὁ 975 ἀπὸ 9 ἑκατ. 7 δεκ. καὶ 5 μον. Ὁ 879 ἀπὸ 8 ἑκατ. 7 δεκ. καὶ 9 μον. Λοιπὸν 5 ἑκατοντάδες καὶ 9 ἑκατοντ. κάμνουσι 14 ἑκατοντάδας. 14 ἑκατοντάδες καὶ 8 ἑκατ. κάμνουσιν 22 ἑκατοντάδας. 22 ἑκατοντάδες ἰσοδυναμοῦσι μὲ 2200 μονάδας. 3 δεκάδες καὶ 7 δεκάδες κάμνουσι 10 δεκάδας. 10 δεκ. καὶ 7 δεκ. κάμνουσι 17 δεκάδας. 17 δεκάδες ἰσοδυναμοῦσι μὲ 170 μονάδας. 2200 μον. καὶ 170 μον. κάμνουσι 2370 μονάδας. 8 μονάδες καὶ 5 μον. κάμνουσι 13 μονάδας. 13 μον. καὶ 9 κάμνουσιν 22 μονάδας. 2370 καὶ 22 μονάδες κάμνουσι 2392. ἢ καὶ 17 δεκάδες μὲ πόσας ἑκατοντάδας ἰσοδυναμοῦσι; (1 ἑκατοντ. καὶ 7 δεκ.) 22 ἑκατοντάδες καὶ 1 ἑκατοντὰς κάμνουσιν 23 ἑκατοντάδας. Μὲ πόσας μονάδας ἰσοδυναμοῦσιν αἱ 23 ἑκατοντάδες; = (2300) Μὲ πόσας δὲ μονάδας αἱ 7 δεκάδες; = (70)· λοιπὸν 2300 καὶ 70 = 2370 μονάδες. 8 μονάδες καὶ 5 μον. κάμνουσι 13 μονάδας. 14 μον. καὶ 9 μον. κάμνουσι 22 μονάδας. 2370 καὶ 22 μονάδες κάμνουσι 2392 μονάδας.

Δυνάμεθα ὁμῶς καὶ νὰ συντομεύσωμεν τὴν πρόσθεσίν μας, διότι γνωρίζομεν νὰ προσθέτωμεν διψηφίους ἀριθμούς.

Λοιπὸν. Πεντακόσια καὶ ἐννεακόσια καὶ ὀκτακόσια=2200. Τριάκοντα ὀκτὼ καὶ ἑβδομήκοντα πέντε=113. Ἑκατὸν δεκατρία καὶ 79=192. 2200 καὶ 192=2392.

Τώρα θὰ προσθέσωμεν τοὺς αὐτοὺς ἀριθμούς καὶ γραπτῶς.
Ὁ διδ. προσθέτει ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος.

$$500 + 30 + 8 = 538$$

$$900 + 70 + 5 = 975$$

$$800 + 70 + 9 = 879$$

$$2200 + 170 + 22 = 2392$$

ἢ καὶ

$$500 + 38 = 538$$

$$900 + 75 = 975$$

$$800 + 79 + 879$$

$$2200 + 192 = 2392$$

ἢ καὶ

	X.M.	E.	Δ.	M.
Συντομώτερον :	538	5	3	8
	975	9	7	5
	879	8	7	9
	12	1	2	
	<hr/> 2392	<hr/> 2	<hr/> 3	<hr/> 9
				2

Ν' ἀσκηθῶσιν οἱ μαθηταὶ εἰς τὴν ἀπὸ μνήμης πρόσθεσιν διαφόρων ἑκατοντάδων!

$$500 + 700 + 300 + 900 + 700$$

$$700 + 900 + 800 + 200 + 600$$

$$300 + 400 + 500 + 600 + 700$$

Οἱ μαθηταὶ λύουσι γραπτῶς ὡς ἄνω καὶ τὸ ἐξῆς πρόβλημα

6) $786 + 975 + 289$

$$700 + 80 + 6 = 786$$

$$900 + 70 + 5 = 975$$

$$200 + 80 + 9 = 289$$

$$1800 + 230 + 20 = 2050$$

ἢ καὶ

$$700 + 86 = 786$$

$$900 + 75 = 975$$

$$200 + 89 = 289$$

$$1800 + 250 = 2050$$

ἢ καὶ

$$786$$

$$975$$

$$289$$

$$22$$

$$2050$$

3. Στάδιον. Πῶς ἐλύσατε τὸ πρῶτον; πῶς τὸ δεύτερον πρόβλημα; Οἱ μαθηταὶ μόνον ὑποδεικνύουσι τοὺς τρόπους, καθ' οὓς ἔλυσαν τὰ δύο προβλήματα.

4. Στάδιον. Κανὼν. Ὅταν θέλωμεν νὰ προσθέσωμεν τριψηφίους ἀριθμούς, γράφομεν αὐτοὺς τὸν ἓνα ὑπὸ τὸν ἄλλον οὕτως, ὥστε πᾶσαι αἱ μονάδες τῆς αὐτῆς τάξεως νὰ εὐρίσκωνται ἐν τῇ αὐτῇ καθέτῳ στήλῃ· ἄγομεν γραμμὴν εὐθείαν ὑπὸ τὸν τελευταῖον ἀριθμὸν καὶ ἐκτελοῦμεν τὴν πρᾶξιν ἀρχόμενοι ἐκ δεξιῶν. Ἐὰν δ' ἐν τῇ στήλῃ τῶν μονάδων εὕρωμεν καὶ δεκάδας, ἐξάγομεν αὐτὰς καὶ τὰς προσθέτομεν εἰς τὴν στήλῃν τῶν δεκάδων. Τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ εἰς τὰς δεκάδας, ὅταν εὐρίσκωμεν ἑκατοτάδας.

Πῶς λέγονται οἱ ἀριθμοὶ οἱ διδόμενοι πρὸς πρόσθεσιν; (Προσθετέοι). Πῶς δὲ τὸ ἐξαγόμενον τῆς προσθέσεως; (Ἀθροισμα ἢ κεφάλαιον).

Παράδειγμα :

$$385 + 496 + 787$$

α'.

$$300 + 80 + 5 = 385$$

$$400 + 90 + 6 = 496$$

$$700 + 80 + 7 = 787$$

$$1400 + 250 + 18 = 1668$$

ή και

β'.

$$300 + 85 = 385$$

$$400 + 96 = 496$$

$$700 + 87 = 787$$

$$1400 + 268 = 1668$$

ή και

γ'.

	X.M.	E.	Δ.	M.
Συντομώτερον :	385	3	8	5
	496	4	9	6
	787	7	8	7
	21	2	1	
	1668	1	6	8

Αί εν τῷ 4 σταδίῳ ἐκτελούμεναι πράξεις γενέσθωσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μόνον κατὰ τὸν β'. καὶ γ'. τρόπον.

5. Στάδιον.

Λύσεις προβλημάτων.

1) Γεωργός τις ἠγόρασε δύο ἀγρούς τὸν μὲν ἓνα ἀντὶ 730 δραχμῶν, τὸν δὲ ἄλλον ἀντὶ 240. Πόσας δραχμάς ἔδωκε δι' ἀμφοτέρους ;

2) Πρὸς οἰκοδομὴν ἐξοχικοῦ τινος οἰκίσκου ἔδαπανήθησαν 234 δραχ. διὰ ξύλα, 186 διὰ πέτρας 285 διὰ μισθοὺς τῶν κτιστῶν καὶ 194 διὰ τὴν ἄσβεστον, ἄμμον κτλ. Πόσαι δραχμαὶ ἔδαπανήθησαν διὰ τὸν οἰκίσκον ;

3) Πτωχός τις εἶχε πρὸ τριῶν ἐτῶν περιουσίαν ἐκ 460 δραχμῶν, τὸ πρῶτον ἔτος ἠύξησεν αὐτὴν κατὰ 120 δραχμάς, τὸ δευτέρον κατὰ 175 καὶ τὸ τρίτον κατὰ 226 δραχμάς. Ποία εἶναι ἡ σημερινὴ περιουσία του ;

4) Ὑφαντής τις ὕφανεν ἐν διαστήματι 26 ἡμερῶν 98 μέτρα ὑφάσματος τινος, ἔλαβε δὲ ἐξ αὐτῶν 490 δραχμάς. Ἐπειτα ἐν διαστήματι 18 ἡμερῶν ὕφανεν 55 μέτρα καὶ ἐκ τούτων ἔλαβε 345 δραχμάς· ὕστερον ἐν διαστήματι πάλιν 18 ἡμερῶν ὕφανεν 15 μέτρα καὶ ἐκ τούτων ἔλαβε 345 δραχμάς καὶ τέλος ἐν διαστήματι 8 ἡμερῶν 31 μέτρα ἐκ τῶν ὁποίων

ἔλαβεν 157 δραχμάς. Πόσας ἡμέρας εἰργάσθη; πόσα μέτρα ὑφάσματος ὕφανεν καὶ πόσα χρήματα ἔλαβεν ; ¹

ΣΠ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ

ΠΕΡΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδ. ἔτος β'. Φυλ. 12. Σελ. 571).

Καταλήγων ὁ κ. Βύχγραμ τὴν περὶ παρθεναγωγείων πραγματείαν του, ἐπαινεῖ τὴν ἀνάπτυξιν, ἣν αἱ γυναικεῖαι σπουδαὶ ἔλαβον εἰς ἰδιωτικόν τι ἐκπαιδευτήριον, τὸ Λύκειον Sevigné, καὶ ἀποδίδει δικαίως τὰς προόδους ταύτας εἰς τὸ ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν καθηγητῶν ἐν τῷ σχολείῳ τούτῳ εἰσὶν ἄνδρες.

« Ἡ προσοχή, μεθ' ἧς αἱ μαθήτριάι ἀκροῶνται τῶν λόγων τοῦ καθηγητοῦ, ὁ ζήλος μεθ' οὗ ἐργάζονται, δὲν εὐρίσκονται εἰς ἕσον βαθμὸν ἐν τοῖς λυκείοις τοῦ κράτους. Περὶ τῆς διαφορᾶς ταύτης ἔλαβον πολλὰκις ἀποδείξιν, μεταβαίνων ἀπὸ τοῦ λυκείου «Φενελών» εἰς τὸ σχολεῖον Σεβινιέ, ὅπερ κεῖται πλησιέστατα, καὶ παρετήρησα καλῶς ὅτι ἡ τοῦ καθηγητοῦ δραστηριότης ἐπιτυγχάνει κάλλιον ἢ πάσαι αἱ προσπάθειαι τῆς καλλίστης διδασκαλίας.»

Μετὰ τὴν μελέτην ταύτην περὶ τῶν παρθεναγωγείων, ὁ κ. Βύχγραμ μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἐν Σέβρες διδασκαλείου καὶ τοῦ ἐν Fontenay aux-roses. Ὡς πρὸς ταῦτα κατακρίνει τὸ ὅτι παραμελοῦνται αἱ παιδαγωγικαὶ ἀσκήσεις τῶν τάξεων, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ὑποψήφιος διδάσκαλος ὑποχρεοῦται νὰ διδῇ μαθήματα. Τουναντίον ὁ Βύχγραμ νομίζει ὅτι αἱ κατὰ τὴν ἀπονομὴν διδασκαλικῆς πτυχίου ἐξετάσεις εἰσὶν ὑπὲρ τὸ δέον ἐπαχθεῖς, καὶ ὅτι καλῶς πράττουσιν οἱ ἐξετασταὶ ἐρωτῶντες τὰς ὑποψηφίους περὶ πολλῶν ἀντικειμένων, χωρὶς νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν τὰς εἰδικὰς σπουδὰς, εἰς τὰς ὁποίας τυχὸν αὐταὶ κατέγειναν. Ὁλόκληρον τὸ μέρος τοῦτο τοῦ βιβλίου διακρίνεται ἐπὶ δαφιλεία πραγματικῶν γε-

(1) Σημ. Ἴδε πλεῖονα προβλήματα συντεταγμένα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συστήματος τούτου εἰς τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἐκδοθέντα Προβλήματα ἀριθμητικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοσολ. ἀρρένων καὶ θηλέων.

γονότων και παρέχει ζωηρόν διαφέρον. Καταλήγει δὲ περιληπτικῶς εἰς τὰ συμπεράσματα τὰδε :

« Ἡ μεγάλη αὕτη συγκέντρωσις καὶ αἱ πολλαὶ ἐξετάσεις θὰ ἀποκλείωσι τῆς διδασκαλίας πᾶσαν ἰδιοφυῆ ἱκανότητα, καὶ θὰ ἐγκαταλείψωσιν αὐτὴν εἰς ἄνδρας πεπαιδευμένους μὲν βεβαίως καὶ ἱκανούς, ἀλλ' ἔστερη μένους ἰδιοφυίας καὶ πρωτοβουλίας.»

Ἐν τούτοις ὁ κ. Βίγγραμ ἀναγνωρίζει ἐν τῷ ἐπιλόγῳ αὐτοῦ τὴν σωτήριον συστηματικὴν ἀνάπτυξιν, ἥτις εἰσήχθη εἰς ἅπαντα τὸν ὄργανισμὸν τῆς ἐν Γαλλίᾳ δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ συμπεραίνει οὕτως :

« Ὅσω μᾶλλον ἡμεῖς οἱ Γερμανοὶ ἐσμὲν διατεθειμένοι νὰ ἐλέγχωμεν τὰς παραβλαπτούσας τὴν καλὴν τῆς Γαλλίας φήμην μηχανογραφίας ἐνίων ἀνικάνων πολιτικῶν, καὶ νὰ σχηματίζωμεν δυσμενῆ περὶ τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους γνώμην, τόσω μᾶλλον πρέπει ν' ἀποδείξωμεν ἀμερολήπτως μετὰ ποίας ἀδιακόπου καὶ σιωπηρᾶς δραστηριότητος οἱ ἡμέτεροι γείτονες καταγίνονται νὰ διορθώσωσι τὰ παλαιὰ αὐτῶν ἐλαττώματα. Ὁ βουλούμενος νὰ κρίνῃ τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῆς Γαλλίας καὶ τὸ ἐθνικὸν αὐτῆς φρόνημα, ὀφείλει νὰ μὴ δίδῃ προσοχὴν εἰς συγγραφὰς δημοσιογραφίας ἀκολάστου καὶ ἀγομένης ὑπὸ παρασιωπωμένων ἐλατηρίων· ἀλλὰ πρέπει ν' ἀπέλθῃ εἰς τοὺς στρατῶνας καὶ τὰς αἰθούσας τῶν σχολείων. Ἐκεῖ δὲ θὰ ἴδῃ ἐπικεκρωμένον ὅτι ἐγὼ εἶπον· θὰ ἴδῃ τίνι τρόπῳ προσπαθοῦσιν ἐν Γαλλίᾳ νὰ καταστήσωσι κατὰ δὴλα τὰ ἐθνικὰ ἐλαττώματα καὶ νὰ διορθώσωσιν αὐτὰ δι' αὐστηρᾶς ἐκπαιδεύσεως. Καθὼς δὲ ὁ Γερμανὸς δύναται νὰ ὠφελῆθῃ βλέπων τὰ γυμνάσια τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, οὕτως οὐδὲν θέλει εὔρει ἐπιλήψιμον ἐπισκεπτόμενος γαλλικὸν σχολεῖον. Εὐχομαι δὲ νὰ μὴ εὐρεθῶμεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ φθονήσωμεν κατὰ τι τοὺς ἡμετέρους γείτονας. Πρὸς τοῦτο ὅμως δεόν νὰ προφυλαχθῶμεν κατὰ τοῦ χειρίστου ἐχθροῦ μᾶς, τῆς προλήψεως.»

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

(Ἐκ τῆς συλλογῆς Μιχαὴλ Λελέκου).

ἌΛΠΟΥ ΚΑΙ ΚΑΒΟΥΡΑΣ

Μιά ἄλπου καὶ νὰς κάβουρας ἐσυμφωνήσανε μιὰ φορὰ νὰ σπείρουν σιτάρια καὶ τὰ σπείρανε μάλιστα.

« Ὅταν ἦλθε τὸ θέρος ἐπήγανε νὰ τὰ θερίσουν, καὶ ἄμ' ἀρχίνισαν, εἶπε ἡ ἄλπου· θέρσε σὺ κ' ἐγὼ νὰ πάω νὰ βαστάξω τὸ βράχο ποῦνε ἀντικρὺ μᾶς νὰ μὴν πέσῃ καὶ σὲ πλακώσῃ, κ' εὐθὺς ἐκίνησε καὶ πῆγε ἔς τὸ βράχο.

Ὁ κάβουρας μὲ ἀδιαφορία τ' ἄκσε ὅτι εἶπε ἡ ἄλπου καὶ θερίζε ὁλοένα ὄσω τὰ ἐτελείωσε. Τότε πῆγε καὶ ἡ ἄλπου, τὰ ἀλώνισανε μαζ' ἡ καὶ σκεπτόντουσαν πῶς νὰ τὰ μοιράσνε. Κεῖ ποῦ σκεπτόντουσαν, εἶπε ἡ ἄλπου· ποῦ νὰ καθίσωμαι μεῖς νὰ μοιράσωμε, τὸ μοιράζομε ἀμέτρητο.

Καὶ πῶς νὰ γίνῃ, εἶπ' ὁ κάβουρας.

Πάρε σὺ τ' ἄχουρο κ' ἐγὼ τὸ σιτάρι, ἡ πέρνω γὰ τὸ σιτάρι καὶ σὺ τ' ἄχουρο, εἶπε ἡ ἄλπου.

Ὅχ' ἔτσ' εἶπ' ὁ κάβουρας.

Πῶς λοιπόν, λέει ἡ ἄλπου.

Νὰ τραβηθοῦμε πέρ' ἀπὸ τ' ἄλωνι, εἶπ' ὁ κάβουρας, κὴ ὅποιος ἐρθῆ πρῶτα ἔς τὸ σωρὸ, κείνος νὰ πάρῃ τὸ σιτάρι.

Ἄ, εἶπε ἡ ἄλπου γελῶντας, καὶ τοῦ Θεοῦ ἀρέσει τοῦτο.

Ἔτσι λοιπόν ἐτραβηθήκανε κάμποσο πέρα ἀπὸ τὸ ἄλωνι. Ἄμα φθάσανε ἔς ἓνα διάστημα, λέει ἡ ἄλπου· ἴσα νὰ σταθοῦμε νὰ μὴν εἰπῆς πῶς εἶμαι πλεῖο προστά ἐγώ.

Ἄ, ὄχι εἶπ' ὁ κάβουρας· στάσου πλεῖο μπροστά, δὲ μὲ μέλει, καὶ ὅταν σοῦ εἰπῶ τράβα, τραβᾶς.

Καλὰ λοιπόν, εἶπε ἡ ἄλπου.

Τότε λέει ὁ κάβουρας τράβα· καθὼς ἔκανε νὰ κινήσ' ἄπ' ὁ κάβουρας ἐκόλλησε ἔς τὴν οὐρά της, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, καὶ τραβάγανε. Ἄμα φθάσανε κεῖ ποῦητανε ὁ σωρὸς τοῦ σταριοῦ, ἐγύρσε ἡ ἄλπου νὰ ἰδῆ ἔρχεται καὶ ὁ κάβουρας· καθὼς γύρσε, ἄπ' ἐκεῖνος ἀπήτσε ἐπάνω ἔς τὸ σωρὸ καὶ ἀρχίνησε πρῶτο. Κάν' ἔτσι, τὸν λέπ' ἡ ἄλπου, τοῦ λέει ἡρθε·

Ἄ, εἶπε κείνος· ἔχω καὶ δύο τάλιες τώρα.

Ἔτσ' ἐκέρδεψε ὁ κάβουρας τὴν κυρὰ Μαριὰ μ' ὅλες τῆς πονηριές της.

ΜΙΧΑΗΛ ΛΟΕΛΕΚΟΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

Ἀναγιγνώσκωμεν ἐν τῷ «Αἰῶνι» τῆς 7 Νοεμβρίου τὰ ἐπόμενα :

« Οἱ διαγωνισμοὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἔσχον χεῖριστα ἀποτελέσματα, ὡς ἀπέδειξε καταφανῶς ἡ πείρα τῶν παρελθόντων ἐτῶν. Τὸ σύστημα οἰκτρῶς ἀπέ-

τυχεν, ὡς ἦν ἐπόμενον, δὲν ἐννοοῦμεν δὲ διατὶ ἐπαναλαμβάνουσι κωμῶδιαν ἀκρως ἐπιζήμιον εἰς τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν. Ἐν Ἑλλάδι δυστυχῶς πάντες οἱ διαγωνισμοί, καὶ αὐτοὶ οἱ καλλιτεχνικοί, διεξήχθησαν ἀνέκαθεν ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἀξίας καὶ ἐξηγηρέτησαν σκανδαλωδῶς προσωπικὰ συμφέροντα. Ἄφ' οὗ δὲ οἱ τοιοῦτοι διαγωνισμοὶ ἐξεφαλισθησαν, ἦτο ἐπόμενον νὰ ἐκφαλισθῶσιν ἔτι μᾶλλον οἱ διαγωνισμοὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων, οἵτινες ἀφορῶσι κυρίως εἰς κερδοσκοπίαν. Διὰ τοῦ συστήματος ἐπεδιώχθη μόνον ἐμπορικὸν μονοπώλιον, τὸ δὲ πρόσχημα τῶν διαγωνισμῶν παράγει μόνον σκανδαλώδη ἀδικήματα, μεγάλως παραβλάπτοντα τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν. Τὰ ἐν παραβύσῳ τελούμενα δὲν μένουσιν ἀπόρητα. Γινώσκει δὲ ἕκαστος πόσαι διαπράττονται ἐμπορικαὶ συναλλαγαί, καταχρήσεις, μεσιτεῖαι, ὅπως τὰ διδακτικὰ βιβλία τῶν ἐπιτηδελῶν τύχῳσιν ἐμπορικῶν προνομίων. Ἀνάγκη ἐπομένως νὰ ἀρθῇ τὸ σκάνδαλον, μεταρρυθμιζομένου τοῦ συστήματος τῶν διαγωνισμῶν. Συμφέρει προδήλως νὰ ἀφεθῇ ἐλεύθερον τὸ στάδιον εἰς τοὺς συγγραφεῖς τῶν διδακτικῶν βιβλίων· οὕτω δὲ καθισταμένης γνωστῆς εἰς πάντας διὰ τῆς πείρας καὶ τῆς δοκιμασίας τῆς ποιότητος ἐκάστου τῶν διδακτικῶν βιβλίων θὰ δύναται τὸ Ὑπουργεῖον τῆς δημοσίας ἐκπαίδευσως νὰ ἀποφεύγῃ τὰ ἀδικήματα νὰ εἰσάγῃ δὲ εἰς τὰ σχολεῖα τὰ ἀριστεὰ βιβλία, ἐκλέγον ταῦτα κατ' ἔτος διὰ τῆς συστάσεως εἰδικῆς Ἐπιτροπείας. Καθ' ἡμᾶς δὲ διὰ τοῦ τρόπου τούτου μόνου δύνανται οἱ ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων διαγωνισμοὶ νὰ καταστῶσι σπουδαῖοι, συντελοῦντες εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν διδακτικῶν βιβλίων καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐκπαίδευσως.

Ἦδη δὲ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν διδασκόντων κατεδικάσθη τὸ σύστημα τοῦτο τοῦ προκρίνειν βιβλία τινὰ καὶ ἀποκροῦειν ἄλλα. Ὁ Διδασκαλικὸς Σύλλογος, εἴπερ τις καὶ ἄλλος κεκλημένος νὰ ἀποφαίνεται γνῶμην περὶ τοιούτων ζητημάτων, ἀρκούντως δὲ περισκεμμένος εἰς τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ συνέταξεν ὑπόμνημα καὶ ἐν τῷ περιοδικῷ τοῦ Συλλόγου δημοσιεύθεν καὶ ὑπὸ τοῦ «Αἴωνος» ἀναδημοσιεύθεν, ἐν ᾧ διὰ σειρᾶς ἐπιχειρημάτων, ἀπὸ τῆς πείρας ἠντλημένων καὶ ἀπὸ τῶν κρατούντων εἰς ἄλλα Κράτη ἀπεδείκνυε τὸ ἀλυσιτελὲς τῶν διαγωνισμῶν διδακτικῶν ἐγχειριδίων, οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἀλλὰ καὶ τὸ βλαβερώτατον αὐτῶν, ὅταν οὔτοι ὡς ἐν Ἑλλάδι διεξάγονται. Ἄπορον πῶς αἱ παρατηρήσεις τοῦλάχιστον τοῦ σωματείου τούτου δὲν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, ὑπερίσχυσε δὲ πάλιν ἡ σκέψις νὰ ἐπαναληφθῇ πείραμα ἐπιζήμιον καὶ ἀνάρμοστον.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ διεύθυνσις εἰδοποιεῖ τοὺς κ.κ. συνδρομητὰς τοῦ περιοδικοῦ, ὅτι τὸ 1^{ον} φυλλάδιον τοῦ Δ' ἔτους ἐκδοθησόμενον περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου θέλει πεμφθῆ μόνον εἰς τοὺς πληρώσαντας τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν. Θέλει δὲ χορηγεῖσθαι τούτοις δωρεὰν ἡ Παιδαγωγικὴ βιβλιοθήκη καὶ ἀντὶ δύο μόνον δραχμῶν ὁ β^{ος} τόμος τοῦ ὁδηγοῦ. Τὸ αὐτὸ δὲ ποσὸν θέλουσι πληρῶνει οἱ κ.κ. συνδρομηταὶ καὶ διὰ τὸν γ^{ον} τόμον τοῦ ὁδηγοῦ, ὅστις τυποῦται εἰς χωριστὸν τεύχος.

Μ. ΒΡΑΤΣΑΝΟΣ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΚΑΘ' ὙΛΗΝ ΕΝ ΤΩ Γ' ΕΤΕΙ ΤΟΥ «ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ»

Α') ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

- 1) Περὶ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου ἐν τῇ β' τάξει τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Σελ. 35-48. 81-96. 129-144. 177-192. 225-240. 321-336. 369-374.

Β') ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ

- 1) Τὸ ἀριθμεῖν ἐν τῇ β' τάξει. Σελ..... 376—380.
2) Παραδείγματα διδασκαλίας τῆς ἀριθμητικῆς. Σελ..... 380—384.
3) Προβλήματα. Πρόσθεσις καὶ ἀφαιρέσις. Τάξις β'. Σελ..... 459—464.
4) Προπαρασκευαστικαὶ διδασκαλῖαι ἀριθμητικῆς. Τάξις γ'. Πολλαπλασιασμός. Σελ..... 505—509.

Γ') ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Ἐγχειρίδιον γραμματικῆς καὶ συντακτικοῦ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὑπὸ Ν. Εἰσταθίου καὶ Κουζουλάρη Σελ..... 14.
2) Προβλήματα ἀριθμητικῆς. Ὑπὸ Μ. Μπιτσάνη καὶ Σπ. Ὀλυμπίου. Σ. 124.
3) Γραμματικὴ τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τρία τεύχη. Ὑπὸ κ. Δημ. Ζαλούχου. Σελ..... 124.
4) Νέα γεωμετρία μετὰ συλλογῆς προβλημάτων καὶ ἀσκήσεων. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Σελ..... 124.
5) Νέα γεωμετρία. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Σελ..... 125.
6) Φυσικὴ ἱστορία. Ὑπὸ Εἰσταθίου Ἰ. Πονηροπούλου. Σελ..... 173.
7) Κανονισμὸς τοῦ ἐν Βόλῳ Ἰδιωτικοῦ ἐκπαιδευτηρίου Ν. Δ. Νίκα. Σελ. 173.
8) Ἑρμηνεῖα τῶν ψαλμῶν ὑπὸ Ἀποστόλου Μακράκη. Σελ..... 222.
9) Λόγος ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὸ μνημόσυον Ἐσχοφῶντος Σεκληστίνου ὑπὸ Σωτηρίου Α. Οἰκονόμου. Σελ..... 366.
10) Πραγματεῖα περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Ὑπὸ Α. Μπάτσα. Σελ..... 366.
11) Λόγος πανηγυρικὸς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Σελ..... 366.
12) Πραγματεῖα περὶ γυμναστικῆς. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Σελ..... 366.
13) Λόγος θρησκευτικὸς. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Σελ..... 366.

- 14) Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις. Ὑπὸ Π. Π. Οικονόμου. Σελ. 366.
 15) Ἐγχειρίδιον ἱερᾶς ἱστορίας, εἰς τεύχη τρία. Ὑπὸ Α. Κουζουλάρη καὶ Ν. Εὐσταθίου. Σελ. 412.
 16) Ἐπιστολιματὰ παιδαγωγικὰ διατριβὰ. Ὑπὸ Ἀ. Δ. Μπάτσα Σελ. 413.
 17) Ὁδηγὸς τοῦ δημοτ. σχολείου, ἤτοι τὸ β' σχολικὸν ἔτος. Ὑπὸ Μ. Ἰ. Βρατσάνου. Σελ. 413.
 18) Νέον μεθοδικὸν ἀλφαριθμητικὸν καὶ ἀναγνωσματικὸν μετ' εἰκόνων. Ὑπὸ Μ. Βρατσάνου καὶ Α. Κοκκινάκη. Σελ. 414.
 19) Ὁ Ἑλικὼν, ἤτοι συλλογὴ ποιημάτων καὶ ᾠδῶν. Ὑπὸ Α. Ζ. Κοκκινάκη. Σελ. 415.
 20) Ἐγχειρίδιον γραμματικῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ὑπὸ Ν. Εὐσταθίου. Σελ. 463.
 21) Οἱ Δημοσθένους Φιλιππικοί. Ὑπὸ Θεοδοσίου Β. Οικονομίδου. Σελ. 278.
 22) Θεσμολόγιον τῆς δημοτικῆς παιδείσεως. Ὑπὸ Γ. Βενθόλου. Σελ. 278—279.
 23) Λόγος ἐπιμνημόσυνος τῶν κεκοιμημένων. Ὑπὸ Ἰ. Μοσχάκη. Σ. 278—279.
 24) Ἐγκέφαλος καὶ ψυχὴ. Ὑπὸ Ἰ. Μοσχάκη. Σελ. 279.

Δ') ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

- 1) Προπαρασκευαστικὸν μάθημα γεωγραφίας· τάξεις ἀνώτεραι. Ἡ νῆσος Σικελία. Σελ. 60—64.
 2) Ἡ νῆσος Ἀμοργός. Σελ. 120—122.
 3) Ἱστορία τῆς Γεωγραφίας. Σελ. 267—270. 352—356.
 4) Νομὸς Ζακύνθου. Σελ. 362—365.
 5) Νομὸς Κερκύρας. Σελ. 401—405.
 6) Νομὸς Κεφαλληνίας. Σελ. 405—410.
 7) Τὰ Κύθηρα. Σελ. 539—542.

Ε') ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ

- 1) Περὶ κύβου· τάξις Δ'. Σελ. 542—544.

ΣΤ') ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- 1) Ἀσκήσεις γλωσσικαί. Σελ. 274—276.
 2) Ὑποδειγματικὴ διδασκαλία γραμματικῆς. Τάξις Β'. Περὶ οὐσιαστικῶν. Σελ. 276—277.
 3) Περὶ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου. Τάξις Α'. Σελ. 461—463.

Ζ') ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

- 1) Ἐλβετοὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. Σελ. 14.
 2) Στρατὸς καὶ σχολεῖα. Σελ. 14.

- 3) Σύνοδος τῶν δημοδιδασκάλων ἐν Chicago τῆς Ἀμερικῆς. Σελ. 80.
 4) Ἡ διάλυσις τοῦ προτύπου σχολείου τοῦ Stou ἐν Ἰέννη. Σελ. 476.
 5) Ἐγγραφοὶ τοῦ διδασκαλικοῦ συλλόγου περὶ τῆς καταργήσεως τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων. Σελ. 222—224.
 6) Δημοτικὴ ἐκπαίδεξις ἐν Οὐγγαρία. Σελ. 320.
 7) Ἐπίσκεψις τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς ἐκπαίδεξεως ἐν Γαλλίᾳ εἰς Ἀλγερίαν. Σελ. 367—368.
 8) Ἀποδῶξις Γάλλου καθηγητοῦ ἐκ Γερμανίας. Σελ. 368.
 9) Ἀπαγόρευσις σωματικῶν ποιῶν ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Ἀγγλίας. Σελ. 368.
 10) Ἐστιατόρια διὰ τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς ἐν Ἀγγλίᾳ. Σελ. 368.
 11) Ἀπαγόρευσις ἐργασίας ἐν τοῖς βιομηχανικοῖς καταστήμασι ἐν Ἀμερικῇ παίδων. Σελ. 368.
 12) Περὶ νόμου προστατευτικοῦ τῶν παίδων ἐν Γερμανίᾳ. Σελ. 416.
 13) Περὶ τοῦ ἀναγκαίου τῆς εἰσαγωγῆς χειρωνακτικῶν ἐργασιῶν ἐν τοῖς σχολείοις. Σελ. 416.
 14) Δαπάνη τοῦ Ἰταλικοῦ κράτους ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς παιδείσεως. Σελ. 416.
 15) Στατιστικὴ τῆς δημοτικῆς παιδείσεως ἐν Πρωσσίᾳ. Σελ. 512.

Η') ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ

- 1) Ἀλληλογραφία δημοδιδασκάλου ἐκ Θεσσαλίας. Σελ. 78—79.
 2) Ὁμοία ἐκ Κεφαλληνίας. Σελ. 79—80.
 3) Νομοσχέδιον περὶ σχολικοῦ ταμείου. Σελ. 125.
 4) Ἐκπαιδευτικὸν συμβούλιον. Σελ. 125.
 5) Ἀλληλογραφία ἐξ Ἀργιστοῦ περὶ τῶν μέσων τῆς βελτιώσεως τῆς δημοτικῆς παιδείας. Σελ. 126—128.
 6) Περὶ συμβουλίου τῆς ἐκπαίδεξεως. Σελ. 128.
 7) Παράπονα δημοδιδασκάλων κατὰ δημάρχων. Σελ. 173—174.
 8) Ἀλληλογραφία ἐκ Ζαρούχλης Καλαβρύτων. Σελ. 174.
 9) Περὶ τοῦ νόμου τῶν διδακτικῶν βιβλίων καὶ τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων. Σελ. 174—175.
 10) Γεώργιος Κριταλῆς (νεκρολογία). Σελ. 287.
 11) Περὶ τῆς τελέσεως τῆς πεντηκονταετηρίδος τοῦ ἔθν. Πανεπιστημίου. Σ. 287.
 12) Διορισμὸς ἐποπτῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις. Σελ. 287.
 13) Αἰξετάσεις τῆς γυμναστικῆς τοῦ σχολείου τῆς κ. Λασκαρίδου. Σ. 287—288.
 14) Κρίσις Ν. Ἐφημερίδος περὶ τοῦ νόμου παύσεως καὶ πειθαρχικῶν ποιῶν τῶν δημοδιδασκάλων. Σελ. 288.
 15) Διδασκαλεῖον Ἀθηνῶν. Περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων. Σελ. 318.
 16) Ἐκδοσις γραμματικῆς. Ὑπὸ Α. Κωστοπούλου. Σελ. 319.
 17) Στατιστικὴ τῶν δημοτικῶν σχολείων Ἀθηνῶν. Σελ. 319.
 18) Περὶ δημοσιεύσεως τοῦ νόμου περὶ πειθαρχικῶν ποιῶν. Σελ. 367.
 19) Εἰδοποίησις εἰς τοὺς μετατιθεμένους δημοδιδασκάλους. Σελ. 367.

- 20) Περί τῶν δημοδιδασκαλικῶν μεταθέσεων. Σελ. 414—415.
 21) Διορισμός καθηγητοῦ ἐν διδασκαλείῳ Πελοποννήσου. Σελ. 415.
 22) Περί ἀντικαταστάσεως τῶν δημοδιδασκάλων ὑπὸ δημοδιδασκαλιστῶν ἐν τοῖς
 σχολείοις τῶν ἀρρένων. Σελ. 415.
 23) Συμπεριφορὰ χωρικῶν πρὸς τὴν ἀντικαταστήσαν τὸν δημοδιδάσκαλον δι-
 δασκάλισσαν. Σελ. 415—416.
 24) Προαγωγή δημοδιδασκάλου δι' ἐξετάσεων. Σελ. 416.
 25) Περί τῶν ἐν σχεδίῳ νομοθετημάτων τοῦ Ὑπουργ. τῆς ἐκπαιδεύσεως Σ. 463.
 26) Περί τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γραμματοδιδασκάλων. Σελ. 463—464.
 27) Περί δημοδιδασκάλων ἐν Γαλλίᾳ. Σελ. 464.
 28) Ἡ ἐν Γότθῃ 27 γενικὴ συνέλευσις τῶν γερμανῶν δημοδιδασκάλων. Σ. 464.
 29) Ὁ τύπος τῆς πρωτεύουσας περὶ τῶν ἐκπαιδευτ. νομοθετημάτων Σ. 510—511.
 30) Ἡ πρὸς βλάβην γενομένη οἰκονομία ἐν τοῖς διδασκαλείοις. Σελ. 511.

Θ') ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

- 1) Σχέδιον νόμου. Περί πειθαρχικῶν ποινῶν παύσεως καὶ μεταθέσεως τῶν δη-
 μοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Σελ. 280—282.
 2) Μεταθέσεις καὶ διορισμοὶ δημοδιδασκάλων. Σελ. 464—512.

Γ') ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ, ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- 1) Διατί συλλογὴ μύθων προσήκει ὡς ἀνάγνωσμα ἐν τῇ Α' τάξει τοῦ δημοτι-
 κοῦ σχολείου; Περί τῆς ὕλης καὶ τοῦ εἴδους τῶν παραμυθίων. Διατί προσε-
 τιμήθησαν τὰ παραμύθια τοῦ Γρίμμ ὡς ἀνάγνωσμα καὶ διδασκαλία τῆς Α'
 τάξεως τοῦ δημ. σχολείου; Περί τῶν παραμυθίων γνῶμη τῆς σχολῆς τοῦ
 Ἐρβάτου. Τί ἐφρόνουν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας καὶ Ῥωμαῖοι περὶ μύθων. Σ. 17—35.
 2) Θεωρητικὸς καὶ πρακτικὸς ὁδηγὸς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἔτος σχολικῶν
 δεύτερον. Σελ. 35—48. 81—96. 129—144. 177—192. 225—240. 321
 Σελ. —336. 369—384. 417—432.
 3) Παράστημα περὶ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Περί τοῦ ἔργου τοῦ δημοτικοῦ
 σχολείου. Περί τῆς σχέσεως τοῦ σχολείου πρὸς τὸν οἶκον. Περί τοῦ δημο-
 τικοῦ σχολείου ὡς τόπου διδασκαλίας. Περί κατασκευῆς τοῦ διδακτηρίου
 καὶ τοῦ ὄλικοῦ. Σελ. 465—480.
 4) Περί φωτισμοῦ τῶν παραδόσεων. Περί τοῦ ἀέρος ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ σχολείου.
 Περί ἀερισμοῦ τῶν παραδόσεων. Περί θερμάνσεως. Περί καθέδρας τοῦ διδα-
 σκάλου. Περί σχολικῶν ἀσθeneiῶν. Σελ. 513—528.
 5) Περί τῆς ἐν τοῖς σχολείοις πνευματικῆς ὑγιεινῆς. Σελ. 9—14.
 6) Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις ἐν Σερβίᾳ. Σελ. 69—73.
 7) Περί παιδονομίας. Σελ. 115—120.
 8) Οἱ κανόνες τῆς παιδονομίας καὶ ὁ ἐθισμός. Σελ. 199—207.
 9) Ὁ διδάσκαλος τῆς δημοτικῆς σχολῆς. Σελ. 253—258.
 10) Σκέψεις περὶ τῶν στρατιωτικῶν γυμνασίων ἐν τοῖς σχολείοις. Σ. 246—253.

- 11) Ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις ἐν Βαυαρίᾳ. Σελ. 389—394. 450—554.
 12) Αἱ οὐσιωδέστεραι στοιχειώδεις μορφαὶ τῆς διδασκαλίας. Σ. 307—311. 337—347.
 13) Ἡ διὰ μαθημάτων διδασκαλία. Σελ. 454—456.
 14) Ἡ διδασκαλία ὡς τέχνη. Σελ. 488—489.
 15) Σκέψεις περὶ τῶν Ἑλλάδι διδασκαλείων. Σελ. 72—76. 102—105. 152—
 Σελ. 155. 258—262. 347—352. 410—412.
 16) Περί τῶν βλαπτόντων τὴν δρασιν τῶν ἀρχαρίων μαθητῶν. Σελ. 76—78.
 17) Σύντομοι ὁδηγίαι πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους καὶ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα
 ἀστικοῦ δημοτικοῦ σχολείου περιέχοντος ἑξ ἑτάξεως. Σελ. 108—115. 163
 Σελ. —170. 211—222. 262—266. 312—316.
 18) Πότε ἡ διδασκαλία βαίνει ψυχολογικῶς. Σελ. 270—274.
 19) Ὁ περὶ ἀγαμίας τῶν διδασκαλιστῶν ἐν Αὐστρίᾳ νόμος. Σελ. ... 316—318.
 20) Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ψυχολογίας ἐν τοῖς σχολείοις. Σελ. 391—401. 447—450.
 21) Οἱ σπουδαιότεροι κανόνες τῆς διδακτικῆς. Σελ. 490—498.
 22) Περί ἐκπαιδεύσεως τῶν γυναικῶν. Σελ. 498—501.
 23) Περί τοῦ ἐν Πρωσσίᾳ δημοτικοῦ σχολείου. Σελ. 536—539.
 24) Ἐν γερμανικῶν ἄσμα πρὸς χρῆσιν τῶν νηπιαγωγείων. Σελ. ... 533—536.
 25) Ἡ ἐκπαιδευτικὴ σύνοδος. Σελ. 534—533.

ΙΑ') ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑΣ

- 1) Περί τοῦ βίου, τῶν σκέψεων καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Πεσταλότση (συνέχεια τῆς
 ἔτος περιοδικῆς Β'). Σελ. 3—9. 49—54. 97—102. 145—149. 193—
 Σελ. 199. 241—244. 289—303. 385—389. 433—447. 481—488. καὶ
 Σελ. 529—531.
 2) Περί Βάκωνος. Σελ. 105—108.
 3) Περί Βασεδωφου (Wasedow). Σελ. 149—152. 303—307.

ΙΒ') ΠΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

- 1) Προπαρασκευαστικὰ μαθήματα ἱερᾶς ἱστορίας. Τάξις Δ'. Ἡ Ἰασις τῶν δέκα
 λεπτῶν.—Τελῶνης καὶ Φαρισταῖος.—Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσώτου. Σ. 64—69.
 2) Ἡ παραβολὴ τοῦ σπορέως.—Ἡ παραβολὴ τῶν ζιζανίων ἐν μέσῳ τοῦ ἀ-
 γροῦ.—Ἡ παραβολὴ τοῦ ἐν τῷ ἀγρῷ θησαυροῦ καὶ τῶν μαργαριτῶν.—Ἡ
 παραβολὴ τοῦ μεγάλου δειπνοῦ.—Ὁ ἀσθενὴς ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ Βηθεσδά.
 —Ἡ κατάπαυσις τῆς τρικυμίας. Σελ. 155—163.
 3) Ἡ παραβολὴ τοῦ Σαμαρίτου.—Ὁ ὄβολος τῆς χήρας.—Ἡ παραβολὴ τοῦ
 πονηροῦ δούλου. Σελ. 509—510.

ΙΓ') ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

- 1) Προπαρασκευαστικαὶ διδασκαλίαι ἑλληνικῆς ἱστορίας. Τάξις Β'. Ὁ Ἡρα-
 κλῆς. Σελ. 501—505.

ΙΔ') ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

- 1) Προπαρασκευαστικά διδασκαλίας φυσικῆς ἱστορίας. Τάξις Δ'. Περὶ κυνός. Σελ. 207—211.
 2) Περὶ γαλῆς. Σελ. 456—459.

ΙΕ') ΠΑΤΡΙΔΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Μέσα συγκοινωνίας. Τάξις Β'. Σελ. 59.

ΙΣΤ') ΠΟΙΚΙΛΙΑ

- 1) Χρονικὰ περὶ δημοτικῆς παιδείσεως. Σελ. 279.
 2) Ὑπόμνημα τοῦ διδασκαλικοῦ συλλόγου. Περὶ τοῦ νόμου περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν Σελ. 282—283.
 3) Ὑπόμνημα διδασκαλικοῦ συλλόγου. Περὶ τοῦ νόμου τῶν διδακτικῶν βιβλίων. Σελ. 283—286. 365—366.
 4) Λόγος ἐκφωνηθεὶς ἐν Λαρίσση. Σελ. 54—59.
 5) Περὶ προαγωγῆς τῆς γεωργίας διὰ τῶν δημοδιδασκάλων. Σελ. 170—171.
 6) Προκήρυξις εἰς τοὺς κ. κ. συνδρομητὰς τοῦ Παιδαγωγικοῦ σχολείου Σ. 4—3.
 7) Περὶ γυναικείας ἐκπαιδείσεως. Σελ. 551—552.
 8) Δημοτικὴ μυθολογία. Ἄλποῦ καὶ κάβουρας. Σελ. 552—553.
 9) Περὶ διαγωνισμοῦ τῶν βιβλίων. Σελ. 553—554.

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΘΕΝΤΕΣ ΕΝ Τῷ «ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚῷ ΣΧΟΛΕΙῶ.»

ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΕΤΟΣ (1887).

- 1) Μιλτιάδης Ἰ. Βρατσάνος Διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ (διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας τοῦ ἐν Λειψίᾳ πανεπιστημίου καὶ πρῶν διευθυντῆς τοῦ ἐν Ἀθῆναις διδασκαλείου).
 2) Στέφανος Σ. Ρώσης. (Διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας, πρῶν καθηγητῆς τοῦ ἐν Ἐπιτανήσῳ διδασκαλείου καὶ καθηγητῆς νῦν τοῦ ἐν Κερκύρᾳ Ἀρσακείου καὶ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν).
 3) Π. Π. Οἰκονόμος· πρῶν διευθυντῆς τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ διδασκαλείου καὶ γενικὸς διευθυντῆς τῆς δημοτικῆς παιδείσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.
 4) Σπυρίδων Ὀλύμπιος Μιχαηλίδης. Ἀριστοθέμιτος δημοδιδάσκαλος τοῦ διδασκαλείου Σεργῶν καὶ τακτικὸς διδάσκαλος ἐν διαφόροις ἰδιωτικοῖς σχολείοις.
 5) Νικόλαος Πεταλᾶς Ἀριστοθέμιτος δημοδιδάσκαλος διευθυντῆς προτύπου σχολῆς ἐν Παλαιαῖς Φώκαις.
 6) Ἀθανάσιος Παπαναστασίου ἀπόλυτος τοῦ ἐν Ἀθῆναις διδασκαλείου καὶ δημοδιδάσκαλος.
 7) Σ. Γ. Δήμιτσας· διδάκτωρ τῆς φιλολογίας καὶ πρῶν καθηγητῆς καὶ διευθυντῆς ἰδιωτικοῦ λυκείου.
 8) Νικόλαος Ἰ. Ἀγκωνάκης τελειόφοιτος τῆς νομικῆς.
 9) Γ. Βανδύρος πρῶν νομαρχιακὸς δημοδιδάσκαλος ἐν Κεφαλληνίᾳ, φοιτητῆς τῆς νομικῆς· καὶ λοιποί.

τοῦ βάρθρου ἀπέχει τοῦ ἀναλογείου ἰκανῶς· καὶ ἡ πίεσις τοῦ στέρνου ἐπὶ τοῦ ἀναλογείου βλάβην προξενεῖ εἰς τὰ ὄργανα τοῦ στήθους. Εὐτυχῶς ὅμως εἰς τὴν ἀνωτέρω διαγραφείσαν κύρτωσιν ἀντιτίθεται ἡ φυσικὴ τοῦ παιδὸς εὐκινησία, ἥτις ἐπαναφέρει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν θέσιν τοὺς γινομένους τούτους στραβισμοὺς καὶ κυρτώσεις, ἄλλως εἶχόμεν ἂν γενεὰν ἀναπήρων. Αἱ βαρεῖαι μαθητικαὶ ἀσθένειαί τῶν διασαλεύσεων τῶν ὀστέων προέρχονται κυρίως ἐξ ἐμφύτου προδιαθέσεως, ἐκ χοιραδικῆς ἀσθενείας καὶ ἐξ ἐλλιποῦς τροφῆς κτλ., οὐχ ἥττον ὅμως πρέπει νὰ καταβάλληται μεγάλη προσοχὴ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν βάρθρων καὶ εἰς τὴν στάσιν τῶν παιδῶν ἐν τῷ γράφειν, ἵνα γίνηται ὀρθῶς.

Ἡ μυωπία. Κατεδείχθη ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων παρατηρήσεων, ὅτι τὸ σχολεῖον φέρει συχνάκις τὴν εὐθύνην τῆς μυωπίας τῶν μαθητῶν, καὶ ὅτι ἡ ποσότης καὶ ὁ βαθμὸς τῶν μυώπων βαίνει αὐξάνων ἐκ τῶν κατωτέρων πρὸς τὰ ἀνώτερα σχολεῖα, ἐκ τῶν κατωτέρων εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, ἐν ἐκείνοις τοῖς διδακτηρίοις, ἐν οἷς ὁ φωτισμὸς εἶναι ἐλλιπής. Καὶ τῶντι ὡς πρώτη αἰτία ἐξασθενίσεως τῆς ὀράσεως δύναται νὰ εἶναι ἡ ἐκ τοῦ πλησίον παρατήρησις, ἥτις ἐντείνουσα τοὺς μῦς τῶν ὀφθαλμῶν ἐπιφέρει, διαρκῶς γινομένη, κόπωσιν. Μόνον ἐν ὀρισμένη ἀποστάσει δυνάμεθα νὰ βλέπωμεν τὰ ἀντικείμενα ἐπὶ πολὺν χρόνον χωρὶς νὰ κουράζωμεν τὴν ὄρασιν. Οἱ μαθηταὶ ἔχουσι τὴν τάσιν νὰ θέτωσι τὸ βιβλίον πολὺ πλησίον τῶν ὀφθαλμῶν των, ἢ νὰ κύπτωσι πολὺ, ὅταν γράφωσι· διὰ τοῦτο δὲ καταστρέφουσι κατὰ μικρὸν τὴν ἰκανότητα, ἣν φύσει ἔχουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ εἰς τὸ ὄρᾶν διακεκριμένως ἐκ τοῦ πλησίον καὶ μακρόθεν τὰ πράγματα. Ὅταν τὸ ἀναλογεῖον εἶναι πολὺ ὑψηλόν, τότε τὸ βιβλίον εἶναι πολὺ πλησίον τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ οἱ μῦς ἐντεινόμενοι ἐξασθενοῦσι τὴν ὄρασιν καὶ μάλιστα ἐκείνων, οἵτινες ἔχουσι προδιάθεσιν εἰς τὴν μυωπίαν. Ἡ μυωπία δύναται νὰ ἐπιταχυνθῆ καὶ ὅταν ὁ παῖς ἀναγινώσκῃ βιβλία τετυπωμένα διὰ πολὺ λεπτῶν χαρακτήρων. Ὡσαύτως μύωπες ἐπόμενον εἶναι ὅτι δύνανται νὰ κατασταθῶσι καὶ οἱ γράφοντες μικροσκοπικῶς. Ἡ μυωπία εἶναι σπουδαῖον ἐλάττωμα, διότι βλάπτει τὴν ἰκανότητα τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἀμβλύνει τὴν ὀξυδέρκειαν καὶ προξενεῖ φλόγωσιν εἰς τὰ ὄργανα τῆς ὀράσεως· ἐνίοτε δὲ ἐπιφέρει καὶ τελείαν τύφλωσιν.

3. Ὑπαιρέμωσις. Εἶναι νόσος, ἥτις σπανίως παρατηρεῖται ἐν τοῖς σχολείοις. Συμπτώματα αὐτῆς εἶναι ἐρυθρὸν πρόσωπον, κεφαλαλγία, αἱ μορραγίαι τῆς ρινός, φωνὴ θρηνώδης, ἰσχυρὸς φόβος διὰ μηδαμινὰς αἰτίας, ἔμετος, σπασμοί, ζωηρὰ ὄνειρατα, ἰδίως ἐκ τῶν συμβάντων τῆς

ἡμέρας. Αἷτια δὲ τῆς ὑπαιραιμώσεως ἢ ὑπαιραιμίας εἶναι ἡ κύρτωσις τῆς κεφαλῆς πρὸς τὰ κάτω, διακώλυσις τῆς ἀναπνοῆς ἕνεκα τῆς συσπειρώσεως τοῦ σώματος ἐν τῷ κάθησθαι, καὶ μεγάλη πνευματικὴ ἐνάσχόλησις.

4. Ἀσθένειαι τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Ἡ ἐκ νέου ἀναπνοὴ τοῦ ἐκπνεομένου ἀέρος, ἢ ταχεῖα ἀλλαγὴ τῆς διαμονῆς ἐν ἀτμοσφαίραις διαφόρου θερμοκρασίας, τὰ βρέματα τοῦ ἀέρος, ὁ κονιορτός, ἢ κακὴ στάσις τοῦ σώματος, πάντα ταῦτα δύνανται νὰ εἶναι τὰ αἷτια ἀσθενειῶν τῶν πνευμόνων. Ἀλλὰ πολλάκις τὰ αἷτια τῶν ἀσθενειῶν τούτων πρέπει νὰ ἀναζητηθῶσιν οὐχὶ ἐν τῷ σχολείῳ, ἀλλ' εἰς κληρονομικὸν νόσημα καὶ εἰς τὴν πενίαν.

5. Ἀτορία καὶ ὠχρότης. Παιδίων τινῶν ἀλλοιοῦται τὸ ἀνθηρὸν χρῶμα τοῦ προσώπου συνεπεία τῆς ἐν τῷ σχολείῳ φοιτήσεως, γίνονται δηλαδὴ αὐτὰ ὠχρὰ καὶ ἐξασθενίζουσιν. Ἡ ὠχρότης προέρχεται ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ αἵματος, ἢ ἀτονία ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας μεταξὺ τῆς προσλήψεως καὶ τῆς ἐξόδου τῶν τροφῶν ἐν τῷ σώματι. Ἐνεκα τῆς πιέσεως τῶν ψευδῶν πλευρῶν ἐπὶ τοῦ στομαχικοῦ χώρου ἐπέρχονται ἀνωμαλίας τῆς πέψεως καὶ ἀνορεξία. Οἱ διδάσκαλοι πρέπει πολὺ νὰ προσέχωσι τοὺς μαθητὰς τούτους. Πρέπει νὰ συμπεριφέρονται πρὸς αὐτοὺς μετ' ἐπιεικείας, νὰ μὴ ἀνακαλῶσιν αὐτοὺς συχνάκις εἰς τὴν τάξιν, νὰ μὴ τοὺς τιμωρῶσιν· ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει πρέπει οὗτοι νὰ ἀποκλείωνται τῆς γυμναστικῆς.

6. Μολυσματικαὶ ἀσθένειαι. Αἱ ἀσθένειαι, αἷτινες φόβος πολὺς μὴ μεταδοθῶσιν εἰς τοὺς παῖδας, εἶναι ἡ ὀφθαλμία, κοκκιίτης (πνιγώδης βήξις), διφθερίτις, ὁ πορφυροῦς πυρετός (σκαρλατίνα), ἢ ἐρυθρίτις (ἕληρη) καὶ ἡ εὐφλογία. Ἡ ὀφθαλμία, ὅταν εἶναι κακοήθης, εἶναι κολλητικὴ καὶ οἱ πάσχοντες τῶν μαθητῶν πρέπει νὰ ἀπομακρύνωνται τοῦ σχολείου μέχρι θεραπείας, ἢ οὐσιώδους βελτιώσεως αὐτῶν. Ὁ κοκκιίτης δὲν συνοδεύεται ὑπὸ πυρετοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτρέπεται ἡ φοίτησις τοῦ παιδὸς εἰς τὸ σχολεῖον. Δὲν εἶναι οὗτος σπουδαία ἀσθένεια· ἄλλως τε διαρκεῖ πολλάκις μέχρις ἑξ μηνῶν. Εἶναι λοιπὸν ἄδικον νὰ βλάπτηται ὁ παῖς μένων τόσον χρόνον μακρὰν τοῦ σχολείου. Ἐπειτα ἡ ἀσθένεια αὕτη εἰς μικρὰν μόνον ἡλικίαν εἶναι θανατηφόρος.

Εἰς τοὺς πάσχοντας ἐκ διφθερίτιδος, σκαρλατίνας, ἐρυθρίτιδος, καὶ εὐφλογιῶν ἀπαγορεύεται ἡ εἰς τὸ σχολεῖον φοίτησις, καὶ οὐ μόνον εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, διότι ἐνδέχεται νὰ φέρωσι λανθάνοντα τὰ σπέρματα τῶν κολλητικῶν τούτων νοσημάτων. Ἐὰν δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ διδασκάλου ὑπάρχει τις ἀσθενῶν ἐκ τούτων τῶν ἀσθε-

νειῶν, τότε, μέχρις οὗ ἐκτελεσθῶσιν αἱ παραγγελίαι τοῦ ἱατροῦ, πρέπει οὗτος νὰ ἀλλάσῃ τὰ ἐνδύματα, τὰ ὅποια ἐφόρει εἰς τὴν οἰκίαν του δι' ἄλλων καθαρῶν καὶ ἀμολύντων, νὰ μὴ πλησιάζῃ κατὰ τὰ διαλείμματα τὸν ἀσθενῆ καὶ τὴν αἵθουσαν τῶν παραδόσεων νὰ ἀπολυμαίνῃ μετ' ἡλιθίου ἄσβεστον καὶ ἄλλων ἀπολυμαντικῶν ὀξέων. Μαθητῆς ἐκ τοιαύτης μiasματικῆς παθῶν νόσου πρέπει νὰ φέρῃ πιστοποιητικὸν τοῦ ἱατροῦ, βεβαιοῦν, ὅτι ἡ εἰς τὸ σχολεῖον φοίτησις αὐτοῦ εἰς οὐδένα κίνδυνον ἐμβάλλει τοὺς ἄλλους μαθητὰς· τότε μόνον πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται αὐτῷ ἢ εἰσοδος εἰς αὐτό.

Ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς υγείας τῶν μαθητῶν μετὰ τῆς στοργῆς, ἣν οἱ γονεῖς ἔχουσιν. Ἐὰν παρατηρήσῃ, ὅτι ἡ υγεία μαθητοῦ τινος εἶναι ὑποπτος, πρέπει νὰ ἐφιστᾷ τὴν περὶ τούτου προσοχὴν τῶν γονέων, ἢ νὰ εἰδοποιῇ τὴν ἐφορείαν τοῦ σχολείου καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀρκῆται εἰς τὴν τυπικὴν μόνον ἐπιθεώρησιν τῶν μαθητῶν. Τὰ μέτρα δέ, τὰ ὅποια περὶ τούτου πρέπει νὰ λαμβάνῃ, νὰ μὴ προέρχωνται ἐξ ἰδίας αὐτοῦ πρωτοβουλίας, ἀλλὰ νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς ἐφορείας ἢ τοῦ ἱατροῦ.

III. Περὶ τοῦ δωματίου τοῦ χρησιμεύοντος εἰς ἐναπόθεσιν τῶν ἐπανωφορίων.

Εὐχῆς ἔργον εἶναι, ἵνα ἐν παντὶ δημοτικῷ σχολείῳ ὑπάρχει χωριστὸν δωμάτιον, ἐν ᾧ οἱ μαθηταὶ νὰ κρεμῶσι τὰ ἐπανωφορία των καὶ τοὺς πῖλους των κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν μαθημάτων. Τὰ κρεμαστήρια πρέπει νὰ φέρωσιν τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὴν τάξιν ἀνωθεν γεγραμμένην, ἵνα γινώσκῃ ἕκαστος μαθητῆς τὴν θέσιν του. Τὸ τοιοῦτον πολὺ συντελεῖ εἰς τὴν υγείαν τῶν μαθητῶν· τὰ ἐνδύματα τῶν μαθητῶν αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἐκβάλλουσιν ὁσμὴν διαφθείρουσαν τὸν ἀέρα τῆς παραδόσεως· πολὺ δὲ περισσοτέραν βλάβην ἐπιφέρουσιν, ἐὰν μάλιστα εἶναι βεβρεγμένα. Ἐκεῖ δὲ πρέπει νὰ καταλείπωσι καὶ τοὺς καλάθισκους των μετὰ τὰς τροφάς, ὅσοι ἕνεκα τῆς μακρᾶς ἀποστάσεως τῶν οἰκιῶν των ἀπὸ τοῦ σχολείου εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ γευματίζωσιν ἐν τῷ σχολείῳ. Καὶ αἱ ὀσμαι τῶν φαγητῶν μολύνουσι τὸν ἀέρα τῆς παραδόσεως.